

Nieuwsbrief PFR Updates

Nummer 2, 2026

Redactie: W.M. Schrama, L. Hu, M. Jonker, M. van der Leeden en J. Tigchelaar.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2026:61](#) 16-01-2026

[Parket bij de Hoge Raad, ECLI:NL:PHR:2026:49](#) 09-01-2026

Hof

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2026:127](#) 13-01-2026

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2026:20](#) 08-01-2026

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2025:8172](#) 18-12-2025

Rechtbank

[Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2026:78](#) 12-01-2026

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2025:7334](#) 16-12-2025

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2025:26375](#) 12-12-2025

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2025:9496](#) 12-12-2025

[Rechtbank Oost-Brabant, ECLI:NL:RBOBR:2025:8899](#) 28-11-2025

[Rechtbank Oost-Brabant, ECLI:NL:RBOBR:2025:8463](#) 04-11-2025

RECHTSPRAAK

Beschikking over wijziging ouderlijk gezag, hoofdverblijf, (ontzegging) contact. Er zijn zorgen over de veiligheid van de minderjarigen bij de man. De rechtbank benadrukt het belang van zowel bescherming van de kinderen als het herstellen van contact, mits veilig. Gezien de afstand tussen de man en de minderjarigen en de onduidelijkheid over de veiligheid, wordt een onderzoek door de Raad voor de Kinderbescherming verzocht naar de (on)mogelijkheden voor contact en de verdeling van het gezag. In afwachting daarvan wordt de beslissing aangehouden.

Feiten en omstandigheden

Partijen zijn met elkaar getrouwd geweest. Bij beschikking is de echtscheiding tussen partijen uitgesproken in 2021. Partijen zijn gezamenlijk belast met het ouderlijk gezag over de minderjarigen en hebben een ouderschapsplan opgesteld waaruit volgt dat de minderjarigen hun hoofdverblijf bij de vrouw hebben en bij de man een weekend per veertien dagen verblijven en een keer per week bij de man eten. Nadien zijn aanvullende/gewijzigde afspraken in 2023 gemaakt waaruit blijkt dat de minderjarigen het hoofdverblijf bij de man hebben en bij de vrouw ieder weekend verblijven.

De vrouw verzoekt het gezamenlijk ouderlijk gezag van partijen te beëindigen en te bepalen dat de vrouw voortaan is belast met het eenhoofdig ouderlijk gezag. Subsidiair te bepalen dat de minderjarigen hun hoofdverblijf bij de vrouw hebben; aan de vrouw toestemming te verlenen om de minderjarigen in te schrijven op haar adres in de Basisregistratie Personen; aan de vrouw toestemming te verlenen voor verhuizing van de vrouw met de minderjarigen; de man het recht op het hebben van contact met de minderjarigen te ontzeggen voor onbepaalde tijd, dan wel voor een door de rechtbank te bepalen duur.

De man voert verweer tegen voormelde verzoeken. Daarnaast verzoekt de man, bij wijze van zelfstandig verzoek, om in het kader van de verdeling van de zorg- en opvoedingstaken tussen partijen te bepalen dat de man en de minderjarigen, met een stapsgewijs opbouwende

regeling, uiteindelijk eenmaal per veertien dagen in het weekend contact met elkaar hebben.

Standpunten van de vrouw

Op 1 juli 2024 heeft er een incident plaatsgevonden, waarbij de man minderjarige 1 heeft uitgescholden en hij haar keel heeft dichtgeknepen, hij haar tegen de muur heeft gegooid, hij haar met de vuist in het gezicht en tegen de rug heeft geslagen en hij haar in het gezicht heeft gespuugd. Ook heeft hij minderjarige 2 mishandeld. Minderjarige 3 is hiervan getuige geweest. De politie is daarop gealarmeerd en vervolgens zijn de minderjarigen, op advies van de politie, weer bij de vrouw gaan wonen. Volgens de vrouw hebben de minderjarigen in de periode daarna gezegd dat de man hen regelmatig heeft mishandeld. Minderjarige 1 heeft daarnaast gezegd dat zij van haar vader niet naar buiten mocht gaan, dat zij het huishouden moest doen en dat zij moest koken. Ook heeft minderjarige 1 drugs gevonden bij de man thuis. De vrouw stelt daarnaast dat zij tijdens het huwelijk zelf is mishandeld door de man en dat zij tot dat voormeld incident heeft plaatsgevonden wel eens had gehoord dat de man erg boos kon worden op de minderjarigen, maar dat er tot dan toe geen signalen waren dat hij hen heeft mishandeld. De officier van justitie heeft vervolgens een tijdelijk verbod opgelegd aan de man om contact te hebben met de minderjarigen voor de duur van drie maanden, nadien een aantal keer verlengd, voor het laatst tot medio juni 2025. Daarnaast is er een strafzaak gaande tegen de man. De vrouw woont momenteel samen met de minderjarigen bij haar huidige partner. De minderjarigen gaan daar ook naar school. De vrouw stelt dat de communicatie tussen partijen zeer moeizaam verloopt en dat zij sinds voormeld incident eigenlijk geen contact meer met elkaar hebben gehad. De vrouw stelt dat zij de man in de afgelopen periode meermaals heeft benaderd om zijn toestemming te verlenen voor belangrijke (gezags)beslissingen over de minderjarigen, zoals voor het aanvragen van een nieuwe identiteitskaart of voor het geven van toestemming voor een buitenlandse vakantie(reis), maar dat de man weigert om hier (voortvarend) zijn medewerking aan te verlenen. Ook heeft hij pas op aandringen van de leerplichtambtenaar zijn toestemming gegeven voor het inschrijven van de minderjarigen op hun nieuwe school, met als gevolg dat zij de eerste paar weken van het vorige schooljaar hebben gemist. De vrouw vermoedt dat de man haar moedwillig dwarsboomt bij de uitoefening van het gezag. Het inzetten van de nodige hulpverlening voor de minderjarigen via de huisarts is wel gelukt zonder de toestemming van de man. Gelet op het voorgaande stelt de vrouw zich op het standpunt dat er sprake is van een situatie waarin er een onaanvaardbaar risico bestaat dat de minderjarigen klem en verloren raken als het gezamenlijk ouderlijk gezag gehandhaafd blijft.

De minderjarigen hebben sinds voormeld incident op 1 juli 2024 geen contact meer gehad met de man en willen ook absoluut geen contact meer met hem hebben. Gelet hierop is er, naar de mening van de vrouw, sprake van meerdere contra-indicaties voor contact tussen de man en

de minderjarigen. De vrouw verzoekt daarom om de man het recht op het hebben van contact met de minderjarigen voor onbepaalde duur te ontzeggen.

Naar aanleiding van wat er tijdens de zitting is gezegd en het advies van de Raad voor de Kinderbescherming (de raad), is tijdens de zitting namens de vrouw verzocht om een raadsonderzoek te gelasten en de beslissing op de verzoeken van de vrouw tot wijziging gezag en ontzegging contact aan te houden in afwachting van de uitkomst daarvan. De vrouw verzoekt daarnaast om haar subsidiaire verzoek toe te wijzen en het hoofdverblijf van de minderjarigen bij haar te bepalen.

Standpunten van de man

Hoewel de man erkent dat er op 1 juli 2024 sprake was van onenigheid tussen hem en de minderjarigen en hij minderjarige 1 en minderjarige 2 naar eigen zeggen heeft geslagen met een handdoek, betwist hij nadrukkelijk dat hij hen heeft mishandeld zoals door de vrouw is uiteengezet. Hoewel een en ander ongetwijfeld veel indruk heeft gemaakt op de minderjarigen, onder andere vanwege de betrokkenheid van de politie, maakt de man zich zorgen dat de belevingen van de minderjarigen over wat er is gebeurd steeds verder verwijderd raken van wat er daadwerkelijk is gebeurd. Ook betwist de man dat hij minderjarige 1 heeft opgedragen/verplicht om de huishoudelijke taken op zich te nemen. Nadat de officier van justitie hem een verbod heeft opgelegd om contact te hebben met de minderjarigen, heeft de man zich daarbij neergelegd. Uit angst om voormeld verbod te overtreden, heeft hij zich bovendien terughoudend opgesteld met betrekking tot het zoeken naar en hebben van contact met de vrouw. Nadat het contactverbod was afgelopen, heeft de man aan de vrouw gevraagd om telefonisch contact te mogen hebben met de minderjarigen. De vrouw heeft dit echter direct afgewezen. De vrouw staat ook niet toe dat de familieleden van de man contact hebben met de minderjarigen. De man vermoedt dat de vrouw hem moedwillig weert uit het leven van de minderjarigen.

De man betwist dat er sprake is van een of meerdere contra-indicaties voor het gezamenlijk ouderlijk gezag. De man heeft altijd zijn verantwoordelijkheid genomen voor de minderjarigen en wil dit ook blijven doen. De man stelt dat hij weliswaar probeert om met de vrouw in contact te komen over de minderjarigen, maar dat juist de vrouw dit contact afhoudt. De man verwijst ter onderbouwing daarvan naar een aantal afschriften van de communicatie van partijen via WhatsApp. Over de inschrijving van de minderjarigen op de nieuwe school, stelt de man dat hij direct zijn toestemming daarvoor heeft gegeven toen hij daarom werd gevraagd. De man vindt tot slot, nu de vrouw hem niet informeert over de minderjarigen, dat hem niet kan worden verweten dat hij niet weet met welke (gezags)beslissingen de minderjarigen het meest gebaat zijn.

De man heeft de minderjarigen inmiddels bijna anderhalf jaar niet gezien. De man mist hen enorm. De man wil dan ook graag dat het contact op een goede manier, stapsgewijs en met inzet van hulpverlening zal worden hersteld, waarbij er wordt toegewerkt naar een structurele en onbelaste zorg- en contactregeling. Naar de mening van de man moet bij het herstellen van de contacten bij de minderjarigen afzonderlijk van elkaar worden gezien wat zij aankunnen en wat zij nodig hebben. Ook wil de man dat er een regeling wordt vastgesteld op basis waarvan de vrouw de man over de minderjarigen dient te informeren.

Gelet op het voorgaande verzoekt de man, overeenkomstig het advies van de raad, om een raadsonderzoek te gelasten en de beslissing over het gezag en (het ontzeggen van het recht van de man tot het hebben van) contact tussen de man en de minderjarigen aan te houden in afwachting van de uitkomst daarvan. De man stemt tot slot in met het (subsidaire) verzoek van de vrouw om het hoofdverblijf van de minderjarigen bij haar te bepalen.

Meningen van de minderjarigen

De minderjarigen bevestigen dat zij door de vader zijn mishandeld. Zij willen bij de moeder wonen en dat zij de belangrijke beslissingen over hen kan nemen. Zij wensen geen contact te hebben met de vader.

Het advies van de raad

De raad constateert dat het verbod dat aan de man is opgelegd om contact te hebben met de minderjarigen in de zomer van 2025 is geëindigd, maar dat er geen plan is opgesteld om in de periode daarna het contact tussen de man en de minderjarigen te herstellen. De minderjarigen zeggen dat zij geen contact meer willen hebben met de man, maar onduidelijk is wat er tot nu toe is ingezet om contactherstel tussen hen te bewerkstelligen en wat er in dat verband nog mogelijk is. Gelet hierop kan de raad op dit moment niet adviseren over de voorliggende verzoeken. De raad stelt daarom voor om een onderzoek te verrichten over het gezag en het contact met de minderjarigen. Dit onderzoek zal dan worden uitgebreid tot een beschermingsonderzoek. Als het hoofdverblijf van de minderjarigen bij de vrouw wordt bepaald, dan zal het onderzoek, met het oog op de huidige woonplaats van de vrouw en de minderjarigen, worden verricht door de locatie van de raad in deze woonplaats. Het onderzoek zal naar verwachting minimaal negen maanden in beslag nemen.

Beoordeling en motivering

De rechtbank haalt de relevante wetgeving aan ten aanzien van de verzochte wijziging van het ouderlijk gezag en vaststelling dan wel ontzegging van het recht op het hebben van contact (art. 1:253n, 1:253a en 1:377a BW).

Naar aanleiding van de overgelegde stukken en wat er tijdens de zitting is besproken, overweegt de rechtbank dat er op 1 juli 2024 een incident heeft plaatsgevonden tussen de man en de minderjarigen en dat er zorgen zijn geuit over kindermishandeling vanuit de man richting de minderjarigen. In verband daarmee zijn de minderjarigen vanaf dat moment weer bij de vrouw gaan wonen en is er geen sprake meer geweest van contact tussen de man en de minderjarigen. Dit komt onder andere doordat er kort na voormeld incident door de officier van justitie een verbod is opgelegd aan de man om contact te (mogen) hebben met de minderjarigen, welk verbod een aantal keer is verlengd tot uiteindelijk medio juni 2025. Hoewel de man niet betwist dat er een incident tussen hem en de minderjarigen heeft plaatsgevonden, ontkent hij dat hij de minderjarigen heeft mishandeld op de manier zoals hem door de vrouw en de minderjarigen wordt verweten. De man vreest dat, hoe langer het contact(herstel) tussen hem en de minderjarigen uitblijft, de verklaringen van de minderjarigen steeds verder worden gekleurd door de hen – al dan niet bewust – door de vrouw ingegeven verhalen en angsten. De rechtbank kan op basis van de haar beschikbare informatie echter niet vaststellen wat er wel en niet van waar is. Wel dient de rechtbank rekening te houden met zowel het belang van de kinderen en van de vrouw om beschermd te worden tegen iedere vorm van mishandeling of geweld (zoals onder andere neergelegd in art. 31 Verdrag van Istanboel), en tegelijkertijd met het belang van de kinderen en van de vader om contact zo snel mogelijk te herstellen (mits dit veilig kan plaatsvinden) (onder andere art. 8 EVRM). Daarnaast is duidelijk dat beide partijen een eigen rol hebben gespeeld in de aanloop tot de huidige situatie. Aan de kant van de man heeft een incident plaatsgevonden, ongeacht de verdere details, die wel veroorzaakt heeft dat de veiligheid van de kinderen en de vrouw meer in acht moet worden genomen. Aan de kant van de vrouw heeft zij de man in eerste instantie niet geïnformeerd over wat de kinderen aan haar hebben verteld. In plaats van met de man in gesprek te gaan is zij vooral in gesprek gegaan met de kinderen en heeft daarmee steeds meer verantwoordelijkheid voor de te nemen stappen bij de kinderen gelegd, in plaats van zelf als ouder op te treden.

Naar het oordeel van de rechtbank zijn de man en de minderjarigen inmiddels te ver van elkaar verwijderd geraakt om, daarbij rekening houdend met de geuite zorgen over de veiligheid van de minderjarigen bij de man, nu in te zetten op contact(herstel) tussen de man en de minderjarigen. De rechtbank acht het van belang dat goed onderzocht zal worden of het herstellen van het contact tussen de man en de minderjarigen in het belang van de minderjarigen te achten is en zo ja, op welke manier het contact dan het beste dient te worden hersteld. Aangezien de ontstane situatie aan beide ouders te wijten is, acht de rechtbank het eveneens van belang, met het oog op het uitgangspunt van de wetgever dat beide ouders het gezag over hun kind(eren) uitoefenen, dat goed zal worden onderzocht of er contra-indicaties zijn voor het gezamenlijk ouderlijk gezag.

Gelet op het voorgaande, acht de rechtbank zich dan ook onvoldoende geïnformeerd om te kunnen beslissen over de (primaire) verzoeken van de vrouw tot wijziging gezag en ontzegging van het recht op het hebben van contact, alsook over het zelfstandige verzoek van de man tot vaststelling van een zorg- en contactregeling tussen hem en de minderjarigen. De rechtbank zal daarom aan de raad verzoeken om een onderzoek in te stellen en, naar aanleiding daarvan, te rapporteren en te adviseren over voormelde verzoeken. De raad wordt daarbij concreet verzocht om de volgende vragen te beantwoorden:

Bestaat er, als de ouders samen het gezag houden, een onacceptabel risico dat de minderjarigen erg klem komen te zitten tussen de ouders en het er niet naar uitziet dat dit binnen korte tijd voldoende zal verbeteren, of is het om een andere reden in het belang van de minderjarigen om af te wijken van het uitgangspunt in de wet dat de ouders gezamenlijk het gezag uitoefenen?

Welke verdeling van de zorg- en opvoedingstaken door de ouders past het beste bij de belangen van de minderjarigen?

Welke vorm van contact met de minderjarigen past het beste bij de belangen van de minderjarigen?

Zijn er contra-indicaties voor contact en zo ja, welke?

In hoeverre zijn deze contra-indicaties op te heffen; hoe, onder welke voorwaarden en op welke termijn?

De man heeft tijdens de zitting aangegeven dat hij graag een informatieregeling wenst op basis waarvan de vrouw hem periodiek over de minderjarigen dient te informeren. Een daartoe strekkend verzoek ligt in deze procedure echter niet voor. Nu de vrouw tijdens de zitting heeft aangegeven dat zij kan instemmen met een informatieregeling met een frequentie van twee tot drie maanden, terwijl de man graag een maandelijks regeling wenst, stelt de rechtbank vast dat partijen hierover geen overeenstemming hebben. De rechtbank kan en zal daarom geen informatieregeling vaststellen. Het is dan ook aan partijen zelf om hierover in overleg afspraken te maken.

Conclusie

De rechtbank:

stelt vast, gelet op de overeenstemming tussen partijen, dat het hoofdverblijf van de minderjarigen vanaf heden bij de vrouw is gelegen;
verzoekt de Raad voor de Kinderbescherming, regio Zeeland-West-Brabant dan wel regio

Rotterdam, om een onderzoek in te stellen en, naar aanleiding daarvan, te rapporteren en te adviseren ter beantwoording van de hiervoor vermelde vragen;
houdt de beslissing over de verzoeken van de vrouw tot wijziging gezag en ontzegging contact alsmede over het zelfstandige verzoek van de man tot vaststelling van de verdeling van de zorg- en opvoedingstaken aan in afwachting van voormeld rapport en advies van de raad pro forma aan;
verwijst deze zaak naar de enkelvoudige kamer van deze rechtbank voor verdere beoordeling en beslissing op de resterende verzoeken;
wijst de verzoeken van de vrouw tot verkrijging van vervangende toestemming verhuizing en inschrijving Basisregistratie Personen af.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 12-12-2025

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2025:9496

Zaaknummer: C/02/432446 / FA RK 25-1035

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De GI wijzigt verblijfplaats kind zonder (spoed)toestemming kinderrechter af te wachten. De kinderrechter is bij dit verzoek onvolledig geïnformeerd. Weging belangen van het kind.

Feiten en omstandigheden

De vader en de moeder zijn belast met het ouderlijk gezag over de minderjarige. De minderjarige verblijft in een neutraal pleeggezin. De kinderrechter heeft bij beschikking van 29 oktober 2025 de minderjarige voorlopig onder toezicht gesteld en een machtiging verleend voor uithuisplaatsing in een netwerkpleeggezin tot 29 januari 2026. De kinderrechter heeft vervolgens de gecertificeerde instelling (GI) toestemming verleend tot wijziging van de plaatsing naar een voorziening voor pleegzorg. In deze procedure worden de belanghebbenden gehoord ten aanzien van dit verzoek tot wijziging van het verblijf. De ouders zijn het niet eens met de wijziging van de verblijfplaats van de minderjarige.

Beoordeling en motivering

De GI heeft wijziging van de verblijfplaats verzocht omdat de veiligheid van de minderjarige in het netwerkpleeggezin niet meer was geborgd. Moeder liet grensoverschrijdend gedrag zien richting de pleegouders waardoor zij de minderjarige niet meer konden opvangen. Ten onrechte heeft de GI dit verzoek gedaan op grond van artikel 1:265i BW. De kinderrechter behandelt het verzoek op grond van artikel 1:265b BW.

De kinderrechter komt tot de conclusie dat de gegevens op basis waarvan het spoedverzoek is behandeld niet volledig waren. Zo blijkt dat de GI zonder goedkeuring van de kinderrechter een dag voor de beslissing het kind al te hebben overgeplaatst naar het neutrale pleeggezin. Daarnaast heeft de GI de kinderrechter maar ook de pleegouders niet geïnformeerd dat moeder op de dag van het spoedverzoek naar een afkickkliniek in Zuid-Afrika zou vertrekken. Dit had wellicht geleid tot een andere beslissing omdat de directe onveiligheid hiermee is weggenomen. De pleegmoeder geeft in dit verband aan dat zij bereid en in staat is om het kind weer op te vangen nu moeder is vertrokken.

De kinderrechter heeft bij haar beslissing het risico voor de minderjarige meegewogen dat

haar moeder, die de onveiligheid heeft veroorzaakt, mogelijk weer terugkomt. Maar vooralsnog ziet het er niet zo uit. Het risico van de terugkeer van de moeder weegt daarom volgens de kinderrechter niet op tegen de voordelen van de fijne en voor haar vertrouwde plek waar de minderjarige kan verblijven bij haar pleegmoeder.

Conclusie

De kinderrechter herroept de wijziging van het verblijf van de minderjarige naar een neutraal pleeggezin.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 16-12-2025

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2025:7334

Zaaknummer: C/16/603934 / JE RK 25-1866

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Afwijzing verzoek ondertoezichtstelling.

Feiten en omstandigheden

Voor zover de kinderrechter dat uit de beschikbare informatie kan afleiden zijn de vader en de moeder belast met het ouderlijk gezag. De Raad voor de Kinderbescherming (de raad) verzoekt de minderjarige onder toezicht te stellen voor de duur van een jaar. De zorgen bestaan uit veel ongeoorloofd schoolverzuim en niet fysiek verklaarbare vermoeidheidsklachten. Ondanks inzet van school en hulpverlening is het niet gelukt de schoolgang te verbeteren. Daarnaast zijn er zorgen over de ruzies thuis en staan ouders ambivalent tegenover hulpverlening. De raad is bezorgd dat de minderjarige mogelijk klem zit tussen haar traditionele Bulgaarse afkomst en de Nederlandse maatschappij. De raad ziet wel recent een positieve ontwikkeling in het gezin maar vindt een ondertoezichtstelling noodzakelijk om passende hulp voor het kind en de ouders in te zetten.

De ouders zullen het verzoek aanvaarden en de beslissing van de kinderrechter opvolgen, maar zijn van mening dat een ondertoezichtstelling niet nodig is. De minderjarige luistert goed naar haar ouders, gaat beter naar school en er zijn geen conflicten meer. De gecertificeerde instelling heeft twijfels geuit over de noodzakelijkheid van een ondertoezichtstelling. Er wordt door zowel de minderjarige, de ouders als de leerplichtambtenaar een positieve ontwikkeling binnen het gezin gezien. Een ondertoezichtstelling zou dan juist averechts kunnen werken.

Beoordeling en motivering

De kinderrechter is van oordeel dat de gronden voor een ondertoezichtstelling niet, althans onvoldoende aanwezig zijn. Het is duidelijk dat er sprake is geweest van een moeilijke periode voor zowel de minderjarige als de ouders. De zorgen over de schoolgang van de minderjarige en de gezinsdynamiek zijn in de afgelopen periode echter aanzienlijk afgenomen. In het kader van de gecombineerde leerplichtzitting is besloten dat begeleiding zal worden geboden door een jeugdreclasseerder die haar zal ondersteunen in haar schoolgang en dat een coach zal worden ingeschakeld waarmee de minderjarige een vertrouwensband kan opbouwen. De kinderrechter heeft vertrouwen in de effectiviteit van deze hulpverlening en

acht deze voldoende om de bestaande zorgen weg te nemen.

Conclusie

Het verzoek tot ondertoezichtstelling wordt afgewezen.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 12-12-2025

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2025:26375

Zaaknummer: C/09/693579 / JE RK 25-1820

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Wijziging geslacht in geboorteakte van een 13-jarige minderjarige van 'V' naar 'M', op verzoek van de ouders, zonder deskundigenverklaring, met toepassing van artikel 8 EVRM en het IVRK.

Feiten en omstandigheden

De ouders verzoeken voor hun 13-jarig kind voornaamswijziging en verbetering van het geslacht in de geboorteakte, namelijk wijziging van vrouwelijk in mannelijk. Het kind is gediagnostiseerd met genderdysforie, maar de ouders hebben geen deskundigenverklaring in de zin van artikel 1:28a BW overlegd. Sinds zijn vierde weet de minderjarige dat hij tot het mannelijk geslacht behoort. Sinds mei 2023 ondergaat hij medische behandelingen gericht op zijn transitie. Het kind heeft een gesprek met de rechter gehad.

Beoordeling en motivering

De rechtbank overweegt allereerst dat de ouders in principe niet-ontvankelijk zijn, omdat er geen wettelijke basis is om hun verzoek bij de rechtbank in te dienen.

Er is op grond van artikel 1:28 lid 1 BW wel de mogelijkheid om een verzoek tot geslachtswijziging te doen bij de ambtenaar van de burgerlijke stand. Deze mogelijkheid geldt voor iemand van 16 jaar of ouder die de overtuiging heeft tot het andere geslacht te behoren.

Het wetsvoorstel Wijziging vermelding geslacht in geboorteakte, maakt het voor een minderjarige jonger dan 16 jaar mogelijk om een verzoek tot wijziging van zijn geslacht bij de rechtbank in te dienen. In april 2025 is echter een motie aangenomen tot intrekking van het wetsvoorstel, dat eerder controversieel was verklaard. Daaruit blijkt dat er geen zicht is op een wetswijziging. Daarom zal de rechtbank dit wetsvoorstel niet in haar beoordeling betrekken.

De Nederlandse wet biedt dus geen mogelijkheid voor de 13-jarige minderjarige en zijn ouders om een verzoek tot wijziging van het geslacht bij de rechtbank in te dienen.

Uit jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens blijkt dat het recht op genderidentiteit een fundamenteel element van artikel 8 EVRM vormt en een van de meest intieme aspecten van het privéleven is. De Staat heeft een positieve verplichting om inbreuken

op het privéleven tegen te gaan. Daarbij heeft de Staat een ruime mate van beoordelingsvrijheid.

De rechtbank meent dat de wettelijke leeftijdsgrens van 16 jaar in artikel 1:28 BW in het geval van de minderjarige hiermee niet in overeenstemming is.

Daartoe overweegt de rechtbank dat de drie redenen voor de leeftijdsgrens van 16, die in de memorie van toelichting bij artikel 1:28 BW staan en uit de reactie van de staatssecretaris op Kamervragen vallen af te leiden, geen gerechtvaardigde inbreuk vormen op het recht van de minderjarige op genderidentiteit.

De eerste reden is dat een minderjarige van 16 jaar en ouder bekwaam is tot het aangaan van een medische behandelingsovereenkomst. De rechtbank noemt echter artikel 7:450 lid 1 en lid 2 BW, waaruit blijkt dat een minderjarige in de leeftijd van 12 tot en met 15 jaar, mits wilsbekwaam, naast zijn ouders met gezag zélf toestemming moet geven voor een medische behandeling.

Omdat in dit geval de minderjarige precies dat heeft gedaan, oordeelt de rechtbank dat de leeftijdsgrens van 16 jaar in artikel 1:28 BW in het geval van de minderjarige geen gerechtvaardigde inperking is van de uitoefening van zijn recht op genderidentiteit.

De tweede reden van de wetgever voor de gehanteerde leeftijdsgrens is dat de wens van de minderjarige jonger dan 16 jaar om tot het andere geslacht te behoren mogelijk fluide is. Ook deze reden is geen gerechtvaardigde inperking van het recht van de minderjarige op genderidentiteit, omdat zowel bij de minderjarige, als bij zijn ouders geen enkele twijfel is over zijn overtuiging dat hij tot het mannelijke geslacht behoort en dat al jaren consistent is.

De derde reden uit de wetsgeschiedenis is dat het hanteren van een leeftijdsgrens voorkomt dat er een beoordelingsmoment voor de ambtenaar van de burgerlijke stand bestaat. Omdat in dit geval de rechtbank oordeelt over het verzoek, kan ook aan deze reden voorbij worden gegaan.

Gelet op het voorgaande is de rechtbank van oordeel dat de ouders in dit specifieke geval op grond van artikel 8 EVRM ontvankelijk zijn in hun verzoek tot wijziging van het geslacht van de minderjarige in de geboorteakte.

De rechtbank betreft daarbij ook het Internationaal Verdrag inzake de rechten van het kind (hierna: IVRK) in het bijzonder artikel 3 lid 1 IVRK, dat bepaalt dat de belangen van het kind een eerste overweging zijn bij alle maatregelen of besluiten die hem betreffen. Daaronder valt ook de identiteit van een kind, zoals bijvoorbeeld gekenmerkt wordt door geslacht en

persoonlijkheid. Verder noemt de rechtbank het recht van het kind om zijn identiteit te behouden (art. 8 IVRK) en het recht op bescherming van zijn privéleven (art. 16 IVRK).

Voor de inhoudelijke beoordeling van het verzoek, verwijst de rechtbank naar de vereiste deskundigenverklaring in de zin van artikel 1:28a lid 1 en 2 BW. De ouders hebben niet zo'n deskundigenverklaring overgelegd. Het traject dat de minderjarige moet doorlopen duurt namelijk jaren, waardoor zo'n verklaring lang op zich laat wachten. Voor de rechtbank staat echter zonder twijfel vast dat de minderjarige de duurzame overtuiging heeft dat hij tot het mannelijke geslacht behoort. Een deskundigenverklaring heeft geen toegevoegde waarde. De rechtbank gaat dan ook voorbij aan het vereiste van de deskundigenverklaring.

Het verzoek van de ouders om de geboorteakte te verbeteren op grond van artikel 1:24 BW wijst de rechtbank af. Het door hen beoogde resultaat wordt wel bereikt door toevoeging van een latere vermelding aan de geboorteakte, langs de weg van artikel 1:28 BW.

De rechtbank wijst het verzoek tot voornaamswijziging toe en neemt in de uitspraak een brief op waarin de beslissing aan de minderjarige wordt uitgelegd.

Conclusie

De rechtbank:

gelast de ambtenaar van de burgerlijke stand om aan de geboorteakte van minderjarige een latere vermelding toe te voegen van de wijziging van het geslacht, in die zin dat het geslacht zal zijn: M (mannelijk);

gelast de wijziging van de voornamen van de minderjarige;
wijst het meer of anders verzochte af.

Instantie: Rechtbank Oost-Brabant

Datum uitspraak: 04-11-2025

ECLI: ECLI:NL:RBOBR:2025:8463

Zaaknummer: 414924

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Gecombineerde geslachtsnaam. Discriminatie wegens burgerlijke staat, vanwege de ruimere mogelijkheid op grond het Besluit geslachtsnaamwijziging voor gescheiden ouders tot geslachtsnaamwijziging van hun kinderen jonger dan 12 jaar, in vergelijking met de mogelijkheid die de (overgangs)regeling WIGG aan (gehuwde) ouders biedt. Strijd met artikel 14 EVRM en artikel 21 Handvest.

Feiten en omstandigheden

Uit het huwelijk van de ouders zijn in 2015, 2017 en 2022 drie kinderen geboren. De ouders hebben de ambtenaar van de burgerlijke stand verzocht om de achternaam van de kinderen aan te passen naar een dubbele (gecombineerde) achternaam. De ambtenaar van de burgerlijke stand heeft dit verzoek in december 2024 afgewezen, omdat het oudste kind van verzoekers is geboren vóór 1 januari 2016, waardoor het gezin niet voldoet aan de voorwaarde van artikel IIIB onder c van de overgangsregeling van de Wet introductie gecombineerde geslachtsnaam (WIGG) dat het oudste kind is geboren tussen 1 januari 2016 en 31 december 2023.

Nadat ook de rechtbank het verzoek van de ouders in juni 2025 heeft afgewezen, hebben de ouders hoger beroep ingesteld.

Beoordeling en motivering

Het hof passeert het verweer van de ambtenaar van de burgerlijke stand dat de beperking in de overgangsregeling tot gezinnen waarvan het oudste kind tussen 1 januari 2016 en 31 december 2023 is geboren, bedoeld is om een duidelijke en afgebakende groep in aanmerking te laten komen voor de overgangsregeling.

Het hof is van oordeel dat de ouders de ambtenaar van de burgerlijke stand op goede gronden hebben verzocht de achternaam van hun kinderen te wijzigen in een combinatie van hun beider achternamen.

De stelling van de ouders dat het voor gescheiden ouders wel mogelijk is om in een verder gelijke situatie – op het huwelijk na – op grond van artikel 3 Besluit geslachtsnaamwijziging alsnog een gecombineerde achternaam aan te vragen voor hun kinderen, is, anders dan de rechtbank heeft overwogen, juist. In artikel 3 lid 3 Besluit geslachtsnaamwijziging is immers bepaald dat het artikel ook geldt ten aanzien van kinderen jonger dan twaalf jaar, en dat dan de verzorgingstermijn van ten minste vijf jaren geldt. Het Besluit geslachtsnaamwijziging biedt gescheiden ouders derhalve een aanzienlijk ruimere mogelijkheid tot naamswijziging dan het overgangsrecht van de WIGG (gehuwde) ouders biedt. Uit de memorie van toelichting bij de WIGG is niet af te leiden of dat onderscheid is onderkend en er ontbreekt in ieder geval een toelichting waarom onderscheid in dit geval gerechtvaardigd is. Bij gebreke van die toelichting is dat onderscheid in strijd met artikel 14 EVRM en artikel 21 Handvest.

Het hof is van oordeel dat in dit geval de strijdigheid van de (overgangs)regeling van de WIGG met de voornoemde verdragen en de daaruit voor de ouders en hun kinderen voortvloeiende (grond)rechten alleen op te heffen is door de ambtenaar van de burgerlijke stand te gelasten de geslachtsnaam van de drie minderjarige kinderen alsnog te wijzigen in een dubbele achternaam.

Het hof ziet in dit geval ook aanleiding om de ambtenaar van de burgerlijke stand als de in het ongelijk gestelde partij te veroordelen in de door de ouders gemaakte proceskosten in beide instanties. De kosten voor de ouders die gemoeid zijn met het herstel van hun – door het discriminatoire karakter van de overgangsregeling van de WIGG – geschonden rechten, dienen gelet op dat karakter voor risico en rekening van de overheid te komen.

Conclusie

Het hof:

vernietigt de beschikking van de rechtbank;
gelast de ambtenaar van de burgerlijke stand met ingang van 1 januari 2026 de geslachtsnamen van de drie minderjarigen in de register van geboorten te wijzigen in de verzochte gecombineerde geslachtsnamen;
veroordeelt de ambtenaar van de burgerlijke stand in de kosten van deze procedure in beide instanties aan de zijde van de ouders.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 18-12-2025

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2025:8172

Zaaknummer: 200.358.705/01

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Ziekenhuis aansprakelijk voor handelen gynaecoloog die zijn eigen zaad gebruikte voor het verwekken van een drieling. Contractuele relatie met het ziekenhuis, doorbreking verjaring, toerekenbare tekortkoming jegens moeder en onrechtmatig handelen jegens de kinderen.

Feiten en omstandigheden

De moeder heeft in 1988 een behandeling ondergaan in het ziekenhuis van Sophia, de rechtsvoorgangster van Isala, waarbij met de gynaecoloog was afgesproken dat zij zou worden geïnsemineerd met het zaad van haar echtgenoot (KIE-behandeling). De gynaecoloog heeft niet het zaad van de echtgenoot gebruikt, maar zijn eigen zaad en heeft de moeder en haar echtgenoot daarover niet ingelicht. Als gevolg van de behandeling is er in november 1988 een drieling geboren. Op 8 september 2021 werd een van deze kinderen via Stichting FIOM bekend met zijn verwantschap aan de gynaecoloog. Nadat Isala de moeder en de kinderen en andere betrokkenen op 21 oktober 2021 had uitgenodigd voor de officiële bekendmaking van de uitkomsten van het onderzoeksrapport van de door haar ingestelde onderzoekscommissie (de commissie-Braat), is op 3 november 2021 door deze commissie het rapport uitgebracht. Naar aanleiding van de bekendmaking van dit rapport heeft Isala op 3 november 2021 een door haar zelf opgestelde verklaring gepubliceerd. Op 4 februari 2022 heeft de moeder Isala aansprakelijk gesteld voor de schade, waarna zij op 3 maart 2022 een gesprek heeft gehad met Isala. Isala heeft de aansprakelijkheid afgewezen. Op 25 augustus 2023 hebben de kinderen Isala aansprakelijk gesteld. Isala heeft daarop ook afwijzend gereageerd. Op 31 januari 2024 heeft FIOM aan een van de andere kinderen bevestigd dat zijn DNA-profiel en het virtuele donorprofiel van de gynaecoloog ook matchen. Dit heeft tot de conclusie geleid dat de drie kinderen allen afstammen van de gynaecoloog en verwant zijn aan andere donorkinderen van wie het DNA-profiel en genoemd profiel van de gynaecoloog eveneens matchen. De moeder en de kinderen hebben de zaak bij de rechtbank aanhangig gemaakt. De rechtbank heeft hun vorderingen afgewezen. De moeder en de kinderen zijn in hoger beroep gekomen.

De grondslag van de vorderingen en het verweer

Volgens de moeder en de kinderen is Sophia tekortgeschoten in de nakoming van de medische behandelovereenkomst die de moeder met Sophia heeft gesloten. De zorgvuldigheidsnorm is geschonden. Door het schenden van de verplichtingen uit de overeenkomst heeft het ziekenhuis ook onrechtmatig gehandeld jegens de kinderen als direct betrokken derden. Zij stellen daartoe dat de gynaecoloog niet als een redelijk bekwaam en redelijk handelend arts heeft gehandeld toen hij bij de afgesproken KIE-behandeling zijn eigen, bewezen fertiele zaad heeft gebruikt in plaats van dat van de beoogde vader, toen de echtgenoot van de moeder. Voor de KIE-behandeling waren drie follikels te zien waardoor, bij gebruik van fertiel zaad, de kans op een meerlingzwangerschap aanzienlijk was. Het ziekenhuis is ook aansprakelijk jegens de moeder en de kinderen omdat het verantwoordelijk is voor het beleid en de dagelijkse gang van zaken van de fertiliteitsafdeling. De moeder en de kinderen menen verder dat Isala hen had moeten informeren over het feit dat de moeder was geïnsemineerd met het zaad van de gynaecoloog. Dat heeft zij vanaf de inseminatie tot 21 oktober 2021 ten onrechte en doorlopend niet gedaan en daarmee is de dossier-, informatie- en nazorgplicht door Isala doorlopend geschonden. Isala heeft als verweer aangevoerd dat de moeder geen behandelovereenkomst met Sophia heeft gesloten, maar met de gynaecoloog en dat de moeder en de kinderen dus de verkeerde partij in rechte hebben betrokken. Isala doet voorts een beroep op verjaring.

Wettelijk kader

De verweten gedragingen die aan de vorderingen ten grondslag liggen, hebben plaatsgevonden in 1988. Het huidige BW is per 1 januari 1992 ingevoerd, zodat de vorderingen naar oud-BW moeten worden beoordeeld. Een medische behandelovereenkomst werd onder het oud BW getypeerd als een overeenkomst tot het verrichten van diensten. In ieder geval in 1988 was het gebruikelijk dat de medisch specialist op basis van een toelatingsovereenkomst met het ziekenhuis in het ziekenhuis werkzaam was. De patiënt die onder behandeling kwam van de medisch specialist in het ziekenhuis verkreeg een contractuele relatie met die medisch specialist. Of het ziekenhuis contractueel aansprakelijk kan worden gehouden voor het handelen van de gynaecoloog is afhankelijk van het antwoord op de vraag of de moeder er gerechtvaardigd op mocht vertrouwen dat zij (ook) met het ziekenhuis een overeenkomst sloot waar de gynaecoloog als medisch specialist werkzaam was.

Is tussen de moeder en Sophia een overeenkomst tot stand gekomen?

De gynaecoloog heeft infertiliteitsonderzoek ingezet, dat is uitgevoerd in het ziekenhuis. Bij de moeder en haar echtgenoot zijn op verschillende plekken, buiten de fertiliteitsafdeling maar in het ziekenhuis, diverse onderzoeken uitgevoerd waarbij ook meerdere onderzoekers/behandelaars betrokken waren. Dat de moeder deze behandelaren niet heeft

gezien, zoals Isala heeft aangevoerd, doet hier niets aan af. Een echo is door een andere arts geïnterpreteerd en het is ook een andere gynaecoloog geweest die de zwangerschap heeft vastgesteld. Op temperatuurregistratieformulieren die de moeder tijdens het onderzoek en de behandeling mee naar huis kreeg, staat het logo van het ziekenhuis. Op de echo's, die de moeder heeft gezien, staat eveneens de naam van Sophia. Gezien deze feiten en omstandigheden concludeert het hof dat deze aanvullende onderzoeken steeds zijn verricht in opdracht van de gynaecoloog ten behoeve van de infertiliteitsbehandeling van de moeder. Op basis van deze gang van zaken en de aldus in het onderzoek en de KIE-behandeling van de moeder besloten liggende verklaringen en gedragingen van Sophia, is het hof van oordeel dat de moeder in de gegeven omstandigheden er gerechtvaardigd op mocht vertrouwen dat zij (ook) met het ziekenhuis een overeenkomst sloot voor de behandeling. Dat de gynaecoloog als vrijgevestigd medisch specialist in 1980 een toelatingsovereenkomst met Sophia heeft gesloten, niet in loondienst was van Sophia en dat in deze situatie in ieder geval een behandelovereenkomst tot stand komt met de arts voor de specifieke behandeling, doet hieraan niet af. Dat Sophia bij de totstandkoming van de behandelovereenkomst aan de moeder daarover geen duidelijkheid heeft verschaft, komt voor haar rekening als professionele partij tegenover deze patiënt die niet op de hoogte was van juridische constructies zoals toelatingsovereenkomsten en de mogelijkheid van vrijgevestigde artsen binnen ziekenhuizen. Het verweer dat de gynaecoloog zelfstandig factureerde, legt ook onvoldoende gewicht in de schaal. Dat de moeder deze facturen heeft gezien, is niet aangevoerd of gebleken. Gezien deze feiten en omstandigheden heeft de moeder er gerechtvaardigd op mogen vertrouwen dat zij (ook) met het ziekenhuis een contractuele (behandel)relatie had. Haar gerechtvaardigd vertrouwen is later alleen maar versterkt nadat de handelwijze van de gynaecoloog bekend werd. Isala heeft toen niet aan de moeder en de kinderen kenbaar gemaakt dat zij niet juridisch verantwoordelijk was voor de gebeurtenissen, omdat het ziekenhuis geen contractuele relatie had met de getroffen patiënten. Ook later, in het contact met de moeder en de kinderen, heeft Isala geen voorbehoud gemaakt ten aanzien van haar contractuele aansprakelijkheid. Als professionele partij had het op haar weg gelegen daarover tijdig duidelijkheid te verschaffen, maar dat heeft zij nagelaten. Daar komt bij dat Isala in de verklaring van 3 november 2021 schrijft dat het belang van de gedupeerde ouders en kinderen vooropstaat, dat zij excuses maakt voor het handelen van de gynaecoloog en dat zij er alles aan zal doen om de schade en het leed van de mensen zoveel mogelijk te beperken. Isala schrijft dat zij destijds ook niet geheel vrij van blaam was. Met deze verklaring heeft zij eveneens het gerechtvaardigd vertrouwen van de moeder versterkt dat zij zich ook juridisch verantwoordelijk achtte voor het handelen van de gynaecoloog. Pas toen Isala in rechte werd betrokken heeft zij voor het eerst de stelling betrokken dat Sophia geen contractspartij was en dat zij daarom niet aansprakelijk was voor het handelen van de gynaecoloog. Deze

stellingname laat echter onverlet dat Sophia en Isala zelf het gerechtvaardigd vertrouwen al hadden gewekt waarop de moeder kon en mocht afgaan.

Het verweer van Isala dat de moeder en de kinderen de verkeerde partij hebben aangesproken omdat de behandelovereenkomst niet met Sophia is gesloten en zij daarom ook niet onrechtmatig heeft gehandeld jegens de moeder en de kinderen, wordt dus verworpen. Isala kan als partij bij de behandelovereenkomst als zodanig in rechte worden aangesproken.

Is sprake van verjaring van de vorderingen?

Algemeen

De vraag of sprake is van verjaring moet worden beantwoord aan de hand van artikel 3:310 BW. De schadeveroorzakende gebeurtenis (het gebruik van het zaad van en door de gynaecoloog) heeft in 1988 plaatsgevonden. De absolute verjaringstermijn van twintig jaar in de zin van artikel 3:310 lid 1 BW, is dus in 2008 verstreken. Dat neemt niet weg dat onder omstandigheden een beroep op de absolute verjaringstermijn van twintig jaar naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar kan zijn in de zin van artikel 6:2 lid 2 BW. Of daarvan sprake is, zal met inachtneming van alle omstandigheden van het concrete geval moeten worden beoordeeld. De Hoge Raad heeft in zijn arrest van 28 april 2020 (*Van Hese/De Schelde*) een aantal niet-limitatieve gezichtspunten onder a tot met g genoemd, die de rechter bij de beoordeling moet betrekken.

De gezichtspunten

Naar het oordeel van het hof is het beroep op verjaring door Isala in dit specifieke geval naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar. Het hof overweegt als volgt.

(a) Gaat het om vergoeding van vermogensschade of nadeel dat niet in vermogensschade bestaat, en – mede in verband daarmee – komt de schadevergoeding ten goede aan het slachtoffer zelf, diens nabestaanden of een derde?

Het gaat wat betreft de moeder om een ernstige inbreuk op haar recht op lichamelijke en geestelijke integriteit, op haar zelfbeschikkingsrecht en op het recht van beschikking over gezinsplanning en de vrije keuze voor de genetische kenmerken van haar kinderen (zij koos samen met haar echtgenoot enkel voor inseminatie met zijn zaad). Wat betreft de kinderen is hen de kans ontnomen om hun biologische vader te kennen (door het overlijden van de gynaecoloog) en hebben zij in de veronderstelling geleefd dat hun juridische vader ook hun biologische vader was. Daarmee hangt samen de belangen van identiteitsvorming, geestelijke integriteit, medisch belangen (erfelijke aandoeningen), verlies van genetische affiniteit en

zorgen over het aangaan van affectieve relaties met genetisch verwante personen. Gezien deze context is voorzienbaar dat hetgeen de gynaecoloog heeft gedaan voor zowel de moeder als de kinderen emotionele en psychische schade tot gevolg kan hebben, naast mogelijke vermogensschade. Het is ook deze schade die de moeder en de kinderen vergoed willen zien. Een schadevergoeding zal ook volledig aan de moeder en de kinderen zelf toekomen. Gelet op de aard van de schade, de gevolgen van de gebeurtenis en de bestemming van de vergoeding, pleit dit gezichtspunt voor doorbreking van de verjaring.

(b) In hoeverre bestaat voor het slachtoffer respectievelijk zijn nabestaanden ter zake van de schade een aanspraak op een uitkering uit anderen hoofde?

Dat de moeder en de kinderen de mogelijkheid hebben om uit anderen hoofde een uitkering te ontvangen die van invloed is op de gestelde schade, is niet gesteld en niet gebleken. Dit gezichtspunt weegt mee in het voordeel van doorbreking van de verjaring.

(c) In welke mate kan de gebeurtenis de aangesprokene worden verweten?

Het gaat om zeer verwijtbaar handelen van de gynaecoloog. Hij heeft in strijd met afspraken met en wensen van de moeder, haar geïnsemineerd met eigen zaad en niet met dat van haar echtgenoot en hen daarover niet geïnformeerd. Dit handelen straalt af op Sophia nu de moeder er gerechtvaardigd op heeft mogen vertrouwen dat zij (ook) met Sophia een contractuele (behandel)relatie had. Dat de gynaecoloog heimelijk te werk ging en Sophia geen weet heeft gehad van zijn handelen, doet hieraan niet af nu Sophia contractueel aansprakelijk kan worden gehouden voor zijn handelen. Relevant in deze context is dat Sophia in het begin van de jaren tachtig het voornemen heeft gehad te starten met fertiliteitsbehandelingen. Om die reden is de gynaecoloog aangetrokken die daarvoor is toegetreden tot de maatschap van gynaecologen – en daarmee ook een toelatingsovereenkomst heeft kunnen sluiten met Sophia. Als professioneel ziekenhuis heeft Sophia zich evenwel op geen enkele wijze bemoeid met het opzetten van de fertiliteitsafdeling waaraan de gynaecoloog leiding gaf. Voor het handelen binnen het ziekenhuis was Sophia als stichting evenwel verantwoordelijk. Zij had de bevoegdheid en de mogelijkheid om zich te bemoeien met de uitvoering en de kwaliteit van deze vorm van zorg, die nog in de kinderschoenen stond. Dat zij zich niet bemoeide met de opzet van de afdeling en met regels, kwaliteitseisen of te hanteren zorgvuldigheidsnormen kan haar dan ook worden verweten, ook al is daarmee niet gezegd dat het ziekenhuis daarmee het handelen van de gynaecoloog had kunnen voorkomen. Dit weegt met name zwaar omdat het behandelingen betrof, waarbij nieuw leven werd gecreëerd. Dat er destijds geen wettelijke regels zijn overtreden of niet zijn nageleefd door Sophia omdat deze er nog niet waren, ontslaat haar tegen de achtergrond van het voorgaande niet van haar bestuurlijke en juridische verantwoordelijkheid, zoals ook de commissie-Braat heeft vastgesteld. Dat Sophia

aanwijzingen kon geven over hetgeen binnen de fertiliteitsafdeling gebeurde, blijkt ook uit het beleid. Deze verwijtbaarheid aan het adres van Sophia (en van Isala) pleit voor doorbreking van de verjaring.

(d) In hoeverre heeft de aangesprokene reeds vóór het verstrijken van de verjaringstermijn rekening gehouden of had behoren te houden met de mogelijkheid dat hij aansprakelijk zou zijn?

Door de moeder en de kinderen is erkend dat er geen aanwijzingen zijn geweest dat Isala vóór het verstrijken van de verjaringstermijn rekening had behoren te houden met de mogelijkheid van hun vorderingen. Dit argument pleit tegen doorbreking van de verjaring.

(e) Heeft de aangesprokene naar redelijkheid nog de mogelijkheid zich tegen de vordering te verweren, waarbij niet van belang is door welke oorzaken eventueel bewijsmateriaal verloren is gegaan en of dit aan de aangesprokene valt toe rekenen?

Het medisch dossier van de moeder is nog compleet aanwezig. Feit is dat de gynaecoloog in 2009 is overleden, na het verstrijken van de verjaringstermijn in 2008. Hij kan dus niet meer gehoord worden over zijn motieven en hoe hij kennelijk zonder enig toezicht tot zijn handelen kon komen. Dat laat echter onverlet dat in dit geval vaststaat dat het – in de woorden van Isala en de commissie-Braat – ‘moreel verwerpelijk’ handelen van de gynaecoloog in strijd was met de toentertijd geldende professionele richtlijnen en gedragsregels en dat hij dit handelen voor alle betrokkenen verborgen heeft gehouden. De conclusie is dan ook dat in dit geval dit gezichtspunt, weinig gewicht in de schaal legt als argument tegen doorbreking van de verjaring, omdat veel informatie nog voorhanden is en het voor Isala in redelijkheid mogelijk is geweest inhoudelijk verweer te voeren.

(f) Is de aansprakelijkheid (nog) door verzekering gedekt?

De betreffende polis blijkt onvindbaar. Wel heeft Isala de vermoedelijke polisvoorwaarden die in 1988 van toepassing waren en verwezen naar de daarin opgenomen opzetclausule. Die houdt in dat aansprakelijkheid voor schade die is veroorzaakt door opzet (van de gynaecoloog) niet wordt gedekt. Daarom, mede gelet op het feit dat een opzetclausule als regel deel uitmaakt van verzekeringsovereenkomsten, gaat het hof ervan uit dat de aansprakelijkheid van Isala niet door verzekering is of zou zijn gedekt. Dit punt legt maar weinig gewicht in de schaal als argument tegen doorbreking van de verjaring. Het niet-verzekerd zijn als gevolg van de opzetclausule brengt voor Isala namelijk geen onevenredig nadeel met zich mee, omdat de aansprakelijkheid ook niet door een verzekering zou zijn gedekt indien de vorderingen wel binnen twintig jaar waren ingediend.

(g) Heeft na het aan het licht komen van de schade binnen redelijke termijn een

aansprakelijkstelling plaatsgevonden en is een vordering tot schadevergoeding ingesteld?

De moeder heeft, nadat zij op of omstreeks 8 september 2021 bekend werd met het verwijtbare handelen van de gynaecoloog, Isala op 4 februari 2022 aansprakelijk gesteld. Deze aansprakelijkstelling heeft dus binnen redelijke termijn plaatsgevonden. Dit geldt ook voor de aansprakelijkstellingen van de kinderen in augustus 2023 en het instellen van de vorderingen in de procedure op 8 september 2023. Gelet hierop hebben de moeder en de kinderen de redelijkerwijs van hen te vergen voortvarendheid betracht. Dit punt pleit dus voor doorbreking van de verjaring.

(h) Overige gezichtspunten, de verklaring van Isala

Van betekenis is dat Isala in haar verklaring van 3 november 2021 heeft aangegeven dat zij er alles aan zal doen om de schade en het leed voor de mensen zoveel mogelijk te beperken waar dat mogelijk is en dat zij ook zelf niet geheel vrij van blaam was. Daarnaast heeft zij aangegeven dat er tot dan toe zeven gevallen van KIE-kinderen zijn, die van de gynaecoloog afkomstig zijn. Dat betekent dat naast de drie kinderen van de moeder het om vier andere kinderen gaat en Isala dus niet te vrezen heeft voor een hoos aan schadeclaims. Deze argumenten pleiten voor doorbreking van de verjaring.

De afweging

Bij de afweging van de gezichtspunten weegt zwaar dat het een ernstig verwijtbaar handelen van de gynaecoloog betreft, dat is verricht in de uitvoering van de overeenkomst met de gynaecoloog en het ziekenhuis inzake de infertiliteitsbehandeling van de moeder. Zijn handelen is heimelijk gebeurd, tegen de gemaakte afspraken met de moeder in en met ingrijpende gevolgen voor de moeder en de kinderen waarbij, zoals reeds overwogen, hun fundamentele rechten zijn geschonden. De moeder zag zich gesteld voor de opvoeding van drie kinderen met karaktertrekken die zij ten dele niet herkende. Voor de kinderen is het schrijnend dat zij in een belangrijke periode van hun leven waarin de basis wordt gelegd voor de vorming van hun identiteit, niet hebben geweten wie hun biologische vader was en waar bepaalde karaktertrekken vandaan kwamen. Zij werden geconfronteerd met verlies van genetische affiniteit met de opvoedvader. Dat emotionele, psychische en vermogensschade voor de moeder en de kinderen het gevolg kan zijn, is voorzienbaar terwijl zij niet voor het verstrijken van de absolute verjaringstermijn een vordering tot vergoeding daarvan hebben kunnen instellen. Voor het verwijtbare handelen van de gynaecoloog, dat ook in strijd was met destijds geldende professionele richtlijnen en gedragsregels, is Sophia (mede) verantwoordelijk en kan aan haar worden toegerekend, terwijl haar ook zelf verwijten kunnen worden gemaakt wat betreft het gebrek aan bestuurlijk en juridisch toezicht op de

fertiliteitsafdeling. Het hof acht verder van belang dat de zaak zich afspeelt tussen de direct betrokkenen, te weten het verantwoordelijke ziekenhuis en de moeder en haar kinderen. Een schadevergoeding zal volledig aan de moeder en de kinderen ten goede komen. Deze gezichtspunten (a en c), die pleiten voor doorbreking van de verjaring worden ondersteund door het gezichtspunt dat de moeder en de kinderen geen aanspraak kunnen maken op een uitkering uit anderen hoofde en dat zij na het aan het licht komen van de schade binnen redelijke termijnen Isala aansprakelijk hebben gesteld en een vordering tot schadevergoeding hebben ingesteld (b en g). Daarbij heeft Isala ook de indruk en het vertrouwen gewekt zich in te zullen spannen voor het beperken van de schade en het leed (h). Hier staat weliswaar tegenover dat Isala vóór het verstrijken van de verjaringstermijn geen rekening had behoeven te houden met de mogelijkheid van de vorderingen (d), maar tegelijkertijd moet het voor Isala, ondanks het tijdsverloop, in redelijkheid mogelijk worden geacht inhoudelijk verweer te voeren en brengt, zoals overwogen, het niet-verzekerd zijn als gevolg van de opzetclausule voor haar geen onevenredig nadeel met zich mee (e en f). Gelet op het voorgaande acht het hof het gewicht van de belangen van de moeder en de kinderen, afgezet tegen het meer beperkte gewicht van de belangen van Isala, van zodanige omvang dat het beroep op verjaring naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid in de gegeven omstandigheden onaanvaardbaar is.

De gevorderde verklaringen voor recht

In hoger beroep hebben de moeder en de kinderen een verklaring voor recht gevorderd dat Isala aansprakelijk is voor de (im)materiële schade die zij lijden en hebben geleden doordat de gynaecoloog bij de behandeling zijn eigen zaad heeft gebruikt in plaats van dat van de echtgenoot van de moeder en doordat Isala de moeder en de kinderen hierover vanaf deze gebeurtenis tot 21 oktober 2021 ten onrechte (en doorlopend) niet heeft geïnformeerd.

De afgesproken maar niet uitgevoerde KIE-behandeling

Isala heeft erkend dat de gynaecoloog, door tijdens de KIE-behandeling zijn eigen zaad in plaats van dat van de beoogde vader te gebruiken, moreel verwerpelijk heeft gehandeld en ook in de periode waarin hij werkzaam was in het ziekenhuis, aldus heeft gehandeld in strijd met de geldende professionele richtlijnen en gedragsregels. Daarmee staat in rechte vast dat sprake is van een toerekenbare tekortkoming in de nakoming van de behandelovereenkomst door de gynaecoloog waarvoor ook het ziekenhuis (mede) contractueel aansprakelijk is jegens de moeder.

Onderdeel van dit verwijt lijkt te zijn dat de gynaecoloog ook wordt verweten dat de bevruchting (met zijn zaad) heeft plaatsgevonden terwijl sprake was van drie grote follikels

die mogelijk bevrucht konden worden, wat ook is gebeurd en waardoor de drieling is geboren. Dat de moeder geen meerling wenste, is niet komen vast te staan. Zij heeft verklaard dat het zaad van haar echtgenoot slecht was en de kans op een zwangerschap klein. Om die reden hebben zij het risico van een drielingzwangerschap aanvaard. Gezien deze feiten en omstandigheden kan de gynaecoloog niet verweten worden dat de moeder zwanger is geraakt van een drieling door zijn zaad. Dat laat evenwel onverlet dat de vraag of en in hoeverre de zwangerschap van de drieling van invloed is op de door de moeder gevorderde schade vanwege de door haar gevorderde kosten van verzorging en opvoeding van de drieling, in de schadestaatprocedure aan de orde zal (moeten) komen, nu zij gemotiveerd heeft gesteld dat zij en haar echtgenoot bewust hadden gekozen voor KIE en dat als zij van haar echtgenoot geen kinderen had kunnen krijgen, zij ervoor had gekozen om dan geen kinderen te krijgen. In feite is hier sprake geweest van KID (met het zaad van de gynaecoloog).

Het hof concludeert dat de gynaecoloog niet als een zorgvuldig handelend hulpverlener heeft gehandeld door bij de afgesproken KIE-behandeling zijn eigen zaad te gebruiken in plaats van dat van de beoogde vader. Het toerekenbaar tekortschieten van de gynaecoloog heeft voor Sophia en Isala te gelden als een eigen toerekenbaar tekortschieten in de nakoming van de overeenkomst met de moeder nu zij er gerechtvaardigd op heeft mogen vertrouwen dat zij ook met Sophia een contractuele relatie had. Voor recht kan dan ook worden verklaard dat Isala aansprakelijk is voor de (im)materiële schade die de moeder lijdt en heeft geleden, doordat tijdens de bij Sophia uitgevoerde KIE-behandeling de gynaecoloog zijn eigen zaad (in plaats van dat van de echtgenoot) heeft gebruikt.

Tussen de kinderen en het ziekenhuis (en ook de gynaecoloog) bestaat geen contractuele relatie. Dat neemt niet weg dat Sophia wel jegens hen aansprakelijk kan zijn uit onrechtmatige daad. Daarvan kan onder meer sprake zijn als met het verwijtbare handelen waarvan bij de uitvoering van de overeenkomst tussen de moeder en Sophia sprake was, een inbreuk wordt gemaakt op rechten van de kinderen. Daarnaast is de contractuele zorgplicht niet beperkt tot de partijen bij de overeenkomst, maar kan ook betrekking hebben op bij de overeenkomst direct betrokken derden, zoals de kinderen. Als de belangen van die derden zo nauw zijn betrokken bij (de behoorlijke uitvoering van) de overeenkomst tussen de moeder en Sophia dat deze derden schade of ander nadeel kunnen lijden als in die uitvoering tekort wordt geschoten, kunnen de normen van hetgeen volgens ongeschreven recht in het maatschappelijk verkeer betaamt, meebrengen dat deze belangen moeten worden ontzien door het gedrag mede door die belangen te laten bepalen. Verwijtbaar gedrag wordt dan gekwalificeerd als een onrechtmatige daad. Dat is hier het geval. Met de schending van de contractuele verplichtingen uit de overeenkomst met de moeder, waarbij gebruik is gemaakt van het zaad van de gynaecoloog, heeft de gynaecoloog en daarmee ook het ziekenhuis

onrechtmatig gehandeld jegens de kinderen nu zij onwetend zijn gelaten over hun biologische/genetische afkomst. Hiermee is sprake van schending van de normen van hetgeen volgens ongeschreven recht in het maatschappelijk verkeer betamelijk is. Met het ernstig verwijtbaar handelen door de gynaecoloog en Isala is onzorgvuldig gehandeld jegens de kinderen maar er is ook een inbreuk gepleegd op hun fundamentele zelfbeschikkings- en persoonlijkheidsrechten. Aan de kinderen is door het verwijtbaar handelen bij hun conceptie de kans ontnomen om hun biologische vader te kennen en zij hebben in de veronderstelling geleefd dat hun juridische vader ook hun biologische vader was. Voor deze onrechtmatige inbreuken op de fundamentele rechten van de kinderen is Sophia aansprakelijk op grond van eigen onrechtmatig handelen en daarmee ook Isala als haar rechtsopvolgster. Voor recht kan dus worden verklaard dat Isala aansprakelijk is voor de (im)materiële schade die ieder van de kinderen lijdt en heeft geleden, doordat tijdens de bij Sophia uitgevoerde KIE-behandeling de gynaecoloog zijn eigen zaad (in plaats van dat van de beoogde vader) heeft gebruikt.

De schending van de dossier- en informatieplicht en nazorg

De moeder en de kinderen stellen dat de arts een plicht heeft een patiënt te informeren over een fout en dat Isala de plicht had om mede te delen dat de gynaecoloog de verwekker was en niet de echtgenoot. Daaraan is het verwijt gekoppeld van een gebrekkige nazorg omdat de moeder niet is medegedeeld dat de gynaecoloog de verwekker was. Volgens hen heeft het ziekenhuis zelf deze verplichtingen geschonden doordat zij niet zijn geïnformeerd dat de gynaecoloog zijn eigen zaad had gebruikt. Volgens de moeder en de kinderen is sprake van een doorlopende verplichting van de gynaecoloog en Isala tot aan de bekendmaking van het rapport van de commissie-Braat op 21 oktober 2021.

Dit verwijt is ten aanzien van de gynaecoloog rechtens wel komen vast te staan: hij heeft de moeder niet geïnformeerd over het gebruik van zijn eigen zaad in plaats van het zaad van de echtgenoot (dit is niet opgenomen in het medisch dossier) en daarmee is hij toerekenbaar tekortgeschoten tegenover de moeder. Het hof heeft al geoordeeld dat zij er gerechtvaardigd op heeft mogen vertrouwen dat zij (ook) met het ziekenhuis een contractuele (behandel)relatie had. Daardoor kan Isala ook aansprakelijk gehouden worden voor deze tekortkoming van de gynaecoloog. Hij heeft nagelaten op te nemen in het medisch dossier dat niet het zaad van de echtgenoot is gebruikt. In zoverre is sprake van (een contractuele) schending van Isala van de door de moeder en kinderen genoemde dossier- en informatieplicht en nazorg. Het hof ziet geen grond om de behandelovereenkomst – en daarmee de dossier- en informatieplicht – te laten doorlopen tot het bekend maken van het rapport van de commissie-Braat. De behandelovereenkomst eindigde toen de moeder na de totstandbrenging van haar zwangerschap door de gynaecoloog voor verdere behandeling werd overgedragen aan een ander ziekenhuis. Het voorgaande laat onverlet dat de moeder ook na

de beëindiging van de behandelovereenkomst door de gynaecoloog geïnformeerd had kunnen en moeten worden over zijn handelen. Dat hij dat niet heeft gedaan is jegens de moeder onrechtmatig. Het ziekenhuis kan niet aansprakelijk gehouden worden voor het onrechtmatig handelen van de gynaecoloog, alleen al omdat zij geen kennis droeg of kon dragen van het handelen van de gynaecoloog. Wat betreft de kinderen oordeelt het hof dat op de gynaecoloog geen morele of rechtsplicht rustte om de kinderen te informeren over zijn handelen en het feit dat hij eigenlijk de biologische vader van hen was. Dit nalaten levert jegens de kinderen geen onrechtmatig handelen op. Het voorgaande leidt tot de conclusie dat de gevorderde verklaring voor recht wat betreft de schending van de dossier- en informatieplicht jegens de moeder alleen geldt voor de periode dat zij nog onder behandeling was van de gynaecoloog.

De gevorderde verwijzing naar de schadestaat procedure

De moeder en de kinderen hebben ook gevorderd om Isala te veroordelen tot vergoeding van hun schade nader op te maken bij staat. Het hof acht, gelet op de stellingen van de moeder en de kinderen, tenminste de mogelijkheid aannemelijk dat zij materiële en immateriële schade hebben geleden of nog zullen lijden. Het debat over de omvang van de schade is echter amper gevoerd. Het hof zal dan ook de vordering tot verwijzing naar de schadestaat toewijzen.

Conclusie

Het hof vernietigt het vonnis van de rechtbank en beslist als volgt:

verklaart voor recht dat Isala aansprakelijk is voor de (im)materiële schade die de moeder lijdt en heeft geleden, doordat tijdens de bij Sophia uitgevoerde KIE-behandeling de gynaecoloog zijn eigen zaad (in plaats van dat van de beoogde vader) heeft gebruikt en doordat Sophia de moeder hierover ten onrechte niet heeft geïnformeerd tot aan het einde van de behandelovereenkomst,

verklaart voor recht dat Isala aansprakelijk is voor de (im)materiële schade die de kinderen lijden en hebben geleden, doordat tijdens de bij Sophia uitgevoerde KIE-behandeling de gynaecoloog zijn eigen zaad (in plaats van dat van de beoogde vader) heeft gebruikt, veroordeelt Isala de door de moeder en ieder van de kinderen geleden (im)materiële schade te vergoeden, nader op te maken bij staat en te vereffenen volgens de wet, wijst af wat verder is gevorderd.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 13-01-2026

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2026:127

Zaaknummer: 200.345.209/01

Rechters: J.E. Wichers, R.A. Dozy en J.C.J. Dute

Advocaten: M.A. de Hek en D. Zwartjens

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Artikel 1:253a BW. Verhuiszaak. Tiendagentermijn voor het indienen van stukken (art. 87 lid 6 Rv in verbinding met art. 362 Rv en art. 279 lid 6 Rv). Tweeconclusieregel.

Feiten en omstandigheden

Partijen zijn gezamenlijk belast met het gezag over hun twee kinderen. Zij zijn in een zorgplan onder meer overeengekomen dat zij in de omgeving binnen een straal van 10 km van de school van de kinderen blijven wonen. De kinderen wonen bij de vader. De rechtbank heeft de vader, op diens verzoek, vervangende toestemming verleend om met de kinderen te verhuizen van plaats 1 naar plaats 2. De moeder is in hoger beroep gekomen. Zij heeft het hof onder meer verzocht te bepalen dat de vader, die inmiddels was verhuisd, wordt veroordeeld terug te verhuizen binnen een straal van 10 km van zijn oude woning in plaats 1 of de school van de kinderen. De mondelinge behandeling bij het hof heeft op 14 november 2024 plaatsgevonden. Het hof heeft het verzoek van de vader om vervangende toestemming tot verhuizing alsnog afgewezen, en bepaald dat hij uiterlijk op 1 augustus 2025 met de kinderen moet zijn terugverhuisd naar de omgeving van plaats 1 en binnen een straal van 10 km van de school. De vader heeft tegen de beschikking beroep in cassatie ingesteld.

Bespreking van het cassatiemiddel

Onderdeel 1 is gericht tegen r.o. 2.2 van de bestreden beschikking, waarin het hof heeft overwogen:

‘2.2 De moeder heeft bezwaar gemaakt tegen acceptatie door het hof van de door de vader aan het hof gezonden e-mailberichten van 29 oktober 2024 en 13 november 2024 met producties. Deze e-mails zijn volgens haar in strijd met de goede procesorde door vader zelf, zonder tussenkomst van een advocaat, ingediend. Zoals het hof op de mondelinge behandeling heeft beslist, worden de bij het e-mailbericht van de vader van 29 oktober 2024 gevoegde producties wel aan het procesdossier toegevoegd, omdat de vader zelf producties in het geding mag brengen ter ondersteuning van zijn ter zitting te voeren mondelinge verweer, mits deze niet later zijn ingediend dan op de in artikel 1.4.5 van het Procesreglement

verzoekschriftprocedures familiezaken gerechtshoven genoemde tiende kalenderdag voor de mondelinge behandeling. Op de door de vader bij zijn e-mailbericht van 13 november 2024 gevoegde producties wordt dan ook geen acht geslagen, omdat deze te laat zijn ingediend. (...)

Het hof slaat voorts geen acht op de verzoeken en standpunten, voor zover deze door de vader zijn opgenomen in zijn e-mailberichten van 29 oktober 2024 en 13 november 2024. Het hof verwijst in dat verband naar de zogenoemde “twee-conclusieregel”. Deze regel houdt in dat partijen in één schriftelijk stuk hun standpunt moeten uiteenzetten en dat het aanvoeren van standpunten in nadere stukken in beginsel niet mogelijk is (artikel 347 lid 1 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv) in verbinding gelezen met artikel 362 Rv).’

Subonderdeel 1.4 klaagt dat het hof heeft miskend dat de aard van het geschil met zich kan brengen dat een uitzondering op de in beginsel strakke tweeconclusieregel moet worden aanvaard. Bij de geschillenregeling van artikel 1:253a BW is sprake van zo’n geschil, zeker nu het hof een beslissing moet nemen als het hof in het belang van het kind wenselijk voorkomt en waarbij het hof mede daarom ook diverse ambtshalve bevoegdheden heeft. Volgens het subonderdeel had het hof dus acht moeten slaan op de nadere standpunten van de vader.

Dit subonderdeel slaagt.

In het kader van de geschillenregeling van artikel 1:253a BW neemt de rechter een zodanige beslissing als hem in het belang van het kind wenselijk voorkomt. Indien een van de ouders met het kind wenst te verhuizen en de andere ouder daarmee niet instemt, kunnen zij op grond van artikel 1:253a lid 1 BW een beslissing vragen over dit geschil. Daarbij geldt volgens vaste rechtspraak van de Hoge Raad het volgende beoordelingskader (HR 25 april 2008, ECLI:NL:HR:2008:BC5901):

‘3.3 Vooropgesteld dient te worden, dat uit de omstandigheid dat in art. 1:253a BW is bepaald dat de rechtbank zodanige beslissing neemt als haar in het belang van het kind wenselijk voorkomt, niet mag worden afgeleid, dat het belang van het kind bij geschillen over gezamenlijke gezagsuitoefening altijd zwaarder weegt dan andere belangen. De rechter zal bij zijn beslissing over dergelijke geschillen alle omstandigheden van het geval in acht dienen te nemen (...)’

De tweeconclusieregel brengt mee dat grieven, eisveranderingen of -vermeerderingen, of verandering of vermeerdering van het verzoek, nieuwe verweren en nieuwe feiten en stellingen in beginsel uiterlijk in de memorie van grieven of in de memorie van antwoord, of in het verzoekschrift of in het verweerschrift naar voren moeten worden gebracht. De tweeconclusieregel dient het belang van de concentratie van het processuele debat en van een spoedige afdoening van een geschil. In de rechtspraak van de Hoge Raad zijn op deze regel

drie categorieën van uitzonderingen aanvaard. Een van die uitzonderingen houdt verband met de aard van het geschil. Met betrekking tot de aard van een op grond van artikel 1:253a BW aan de rechter voorgelegd verhuisgeschil, en de consequenties daarvan voor de gelding van de tweeconclusieregel, heeft de Hoge Raad in een uitspraak van 16 mei 2025 het volgende overwogen (ECLI:NL:HR:2025:764):

‘3.2 Grieven en veranderingen of vermeederings van het verzoek in hoger beroep dienen in beginsel bij verzoek- of verweerschrift te worden aangevoerd respectievelijk plaats te vinden. Dit lijkt echter onder meer uitzondering indien de aard van het geschil meebrengt dat in een later stadium nog een grief kan worden aangevoerd of zodanige verandering of vermeederings van verzoek kan plaatsvinden (...). Evenals voor de vaststelling van alimentatie en voor de vaststelling van een omgangsregeling, geldt voor een beslissing van de rechter op een op de voet van art. 1:253a BW gedaan verzoek tot het verlenen van vervangende toestemming voor een verhuizing met minderjarigen en voor een op grond van diezelfde bepaling gedaan verzoek om een ouder die zonder toestemming met minderjarigen is verhuisd, te bevelen om terug te verhuizen, dat deze dienen te zijn gebaseerd op de omstandigheden ten tijde van de uitspraak van de rechter. Bovendien neemt de rechter een zodanige beslissing als hem in het belang van het kind wenselijk voorkomt (art. 1:253a lid 1, tweede volzin, BW). Om deze redenen is het ook bij de beslissing op een op de voet van art. 1:253a BW gedaan verzoek tot het verlenen van vervangende toestemming voor een verhuizing met minderjarigen of een verzoek tot het geven van een bevel om terug te verhuizen, gewettigd dat de rechter in hoger beroep rekening mag – en in beginsel ook moet – houden met een grief of wijziging van het verzoek die na het verzoek- of verweerschrift wordt aangevoerd respectievelijk plaatsvindt.

3.3 (...)

3.4 Uit rov. 6.5.10 van de beschikking van het hof wordt niet duidelijk of het hof de hiervoor in 3.3 geciteerde opmerking van de man tijdens de mondelinge behandeling in hoger beroep als een wijziging van zijn verzoek in het incidentele hoger beroep of zijn verweer heeft opgevat. Uit hetgeen hiervoor in 3.2 is overwogen, volgt dat het hof, zo dat het geval is, niet in strijd heeft gehandeld met de tweeconclusieregel door hierop acht te slaan.

Uit hetgeen hiervoor in 3.3 is overwogen blijkt dat het debat tussen partijen de vraag betrof bij wie van hen de minderjarigen zouden wonen en waar dat zou zijn (...). Bij de beoordeling van dit geschilpunt diende het hof het belang van de minderjarigen te betrekken (zie art. 1:253a BW). Daarmee is in overeenstemming dat het hof grote vrijheid had alles wat door partijen was aangevoerd bij zijn beoordeling te betrekken. Dat betekent dat het hof bij zijn beslissing acht kon slaan op de hiervoor in 3.3 geciteerde opmerking van de man en overeenkomstig de daarbij uitgesproken wens van de man kon beslissen. (...)’

In de onderhavige zaak heeft de vader in de aanloop naar de mondelinge behandeling bij het hof van 14 november 2024 op 29 oktober en 13 november 2024 – zonder tussenkomst van een advocaat (zijn advocaat had zich aan de zaak onttrokken) – mails aan het hof gezonden, waarbij hij inhoudelijk op de zaak is ingegaan en enkele aanvullende stukken heeft toegestuurd. De moeder heeft bezwaar gemaakt tegen de mail met toelichting en stukken van 29 oktober 2024. Daarbij heeft zij betoogd dat ‘stukken enkel en alleen in het geding [kunnen] worden gebracht door advocaten’, alsmede dat het stuk een extra schriftelijke ronde betreft en dat dit niet is geoorloofd.

Het hof heeft in r.o. 2.2 onder verwijzing naar de tweeconclusieregel overwogen dat het geen acht slaat op de verzoeken en standpunten, voor zover deze door de vader zijn opgenomen in zijn mails van 29 oktober en 13 november 2024. Aldus heeft het hof miskend dat in deze procedure op grond van artikel 1:253a BW met betrekking tot een verhuisgeschil, een uitzondering op de tweeconclusieregel moet worden aanvaard. Daarvoor is redengevend, zoals de Hoge Raad in zijn uitspraak van 16 mei jl. heeft geëxpliciteerd, dat een beslissing van de rechter op grond van artikel 1:253a BW in een verhuiszaak moet zijn gebaseerd op de omstandigheden ten tijde van de uitspraak van de rechter, en dat de rechter een zodanige beslissing neemt als hem in het belang van het kind wenselijk voorkomt. Met dit laatste is ook in overeenstemming dat de rechter grote vrijheid heeft alles wat door partijen wordt aangevoerd, bij zijn beoordeling te betrekken, aldus de Hoge Raad. Door onder verwijzing naar de tweeconclusieregel ‘verzoeken en standpunten’ van de vader in de mailtjes van 29 oktober en 13 november 2024 buiten beschouwing te laten, heeft het hof dit een en ander miskend. In zoverre treft subonderdeel 1.4 dus doel. Daarmee komt het er niet op aan, zoals in het subonderdeel naar voren is gebracht, dat de in de betreffende mails genoemde omstandigheden deels niet eerder naar voren konden worden gebracht en voor een ander deel slechts een uitdieping van het bestaande verweer betreffen.

Aan het slagen van de klacht van subonderdeel 1.4 staat overigens niet in de weg dat beide mailberichten door de vader zonder tussenkomst van een advocaat aan het hof zijn gestuurd. Voor de verzoekschriftprocedure geldt een beperkte verplichte procesvertegenwoordiging. De wettelijke regeling van de verzoekschriftprocedure bevat alleen voor het verzoekschrift en het verweerschrift de eis dat deze door een advocaat worden ondertekend (art. 278 lid 3 en art. 282 lid 1 Rv, in hoger beroep in verbinding met art. 362 Rv). Uit r.o. 2.2 van de bestreden beschikking, waarin het hof spreekt van ‘verzoeken en standpunten’, lijkt te volgen dat de mails van de vader, in ieder geval mede, een nadere toelichting bevatten. Daarvoor is geen advocaat nodig.

De subonderdelen 1.1 tot en met 1.3 zijn gericht tegen de beslissing van het hof in r.o. 2.2 dat op de door de vader bij zijn mail van 13 november 2024 gevoegde producties geen acht wordt

geslagen, omdat deze te laat zijn ingediend. Subonderdeel 1.1 stelt voorop dat de in artikel 87 lid 6 Rv genoemde termijn van tien dagen voor de mondelinge behandeling voor het indienen van stukken ingevolge artikel 362 Rv in verbinding met artikel 279 lid 6 Rv van toepassing is, tenzij de aard van de zaak of de procedure zich hiertegen verzet. Het subonderdeel klaagt dat het hof die tenzij-bepaling van artikel 279 lid 6 Rv heeft miskend. De aard van de geschillenregeling van artikel 1:253a BW verzet zich tegen toepassing van artikel 87 lid 6 Rv, zeker nu het hof een beslissing moet nemen als het hof in het belang van het kind wenselijk voorkomt en het hof mede daarom ook diverse ambtshalve bevoegdheden heeft. Voor zover het geldende procesreglement afwijkt van (doel en strekking van) artikel 279 lid 6 Rv, derogeert die laatstgenoemde bepaling als formele wet aan het procesreglement. Voor zover artikel 87 lid 6 Rv wel van toepassing zou zijn (ingevolge art. 362 in verbinding met art. 279 lid 6 Rv), betoogt subonderdeel 1.2 dat het hof niet kenbaar heeft onderzocht of het buiten beschouwing laten van stukken die met schending van die termijn zijn ingediend, in strijd met de goede procesorde is. Het subonderdeel klaagt dat het hof daarmee het wettelijk kader heeft miskend, mede gezien de aard van de onderhavige procedure en gezien in het licht van het feit dat de moeder geen bezwaar heeft gemaakt tegen het indienen van stukken en één dag voor de mondelinge behandeling zelf nog een productie heeft ingediend. Subonderdeel 1.3 klaagt dat voor zover het hof het een en ander niet heeft miskend, het zijn oordeel vanwege het voorgaande onvoldoende heeft gemotiveerd, door niet kenbaar het in artikel 279 lid 6 en/of artikel 87 lid 6 Rv bedoelde wettelijke kader te betrekken.

Artikel 87 lid 6 Rv

Sinds de invoering van de Spoedwet KEI in 2019 is in artikel 87 lid 6 Rv het volgende bepaald:

‘Onverminderd artikel 85, worden processtukken en andere stukken zoveel mogelijk onmiddellijk bij dagvaarding dan wel conclusie van antwoord en tot uiterlijk tien dagen voor de mondelinge behandeling in het geding gebracht, tenzij de wet een andere termijn voorschrijft. Stukken die na die termijn of ter zitting in het geding worden gebracht, worden door de rechter buiten beschouwing gelaten, tenzij de goede procesorde zich daartegen verzet.’

Artikel 87 lid 6 Rv is overgenomen uit de KEI-wetgeving en komt naar de strekking overeen met artikel 30k lid 5 KEI-Rv. Uit de parlementaire geschiedenis van artikel 30k KEI-Rv blijkt dat het doel van deze termijn van tien kalenderdagen is dat de rechter en partijen voldoende gelegenheid hebben de stukken voor aanvang van de zitting te bestuderen. Dit is vanuit een oogpunt van hoor en wederhoor wenselijk, en met tijdige indiening van stukken wordt bijgedragen aan een efficiënt procesverloop en het optimaal benutten van de mondelinge behandeling. Tegelijk is het belang van de waarheidsvinding ermee gediend dat de rechter kan

kennisnemen van relevante bewijsstukken die in de procedure worden gebracht. Dat kan ervoor pleiten dat de rechter in bepaalde gevallen soepel is met het toelaten van stukken die te laat in het geding worden gebracht.

Sanctie artikel 87 lid 6 en uitzondering goede procesorde

Uit de memorie van toelichting bij artikel 30k lid 5 KEI-Rv blijkt dat de rechter een niet-tijdig in het geding gebracht stuk niet buiten beschouwing kan laten op de enkele grond dat het niet met inachtneming van de tiendagentermijn in het geding is gebracht. Hij zal in het kader van artikel 87 lid 6 Rv steeds een op de zaak toegesneden afweging moeten maken of de goede procesorde zich verzet tegen het buiten beschouwing laten van een na de termijn ingediend stuk. De A-G is van mening dat dit in wezen hetzelfde afwegingskader is als volgt uit de rechtspraak van de Hoge Raad. Bij de te maken afweging kunnen ook in dit kader onder meer een rol spelen of de stukken qua aard en omvang eenvoudig te doorgronden zijn, of de stukken eerder in het geding hadden kunnen worden gebracht en of de wederpartij bezwaar heeft tegen het alsnog in het geding brengen ervan.

Overeenkomstige toepassing in verzoekschriftprocedures?

Artikel 87 lid 6 Rv is ingevolge artikel 279 lid 6 Rv van overeenkomstige toepassing in verzoekschriftprocedures, 'tenzij de aard van de zaak of de procedure zich hiertegen verzet'. De tiendagentermijn geldt in beginsel dus ook in familiezaken, die in meerderheid in de verzoekschriftprocedure worden behandeld. Ingevolge artikel 362 Rv is artikel 279 lid 6 Rv in hoger beroep van overeenkomstige toepassing.

Termijn voor het indienen van stukken in verhuizaken

De hamvraag is of in verhuizaken op grond van artikel 1:253a BW de 'aard van de zaak of de procedure' zich verzet tegen de toepasselijkheid van de wettelijke tiendagentermijn van artikel 87 lid 6 Rv (zie art. 279 lid 6 Rv). De A-G is van mening dat deze vraag bevestigend beantwoord moet worden. Dat betekent dat partijen in dergelijke verhuizaken in beginsel (zie hierna) dus ook korter dan tien kalenderdagen voor de mondelinge behandeling in het geding mogen brengen. De A-G wijst daartoe op hetgeen de Hoge Raad in zijn uitspraak van 16 mei 2025 (zie hiervoor) heeft overwogen. Daaruit vloeit immers voort dat de beslissing van de rechter in een verhuisgeschil op grond van artikel 1:253a BW (i) dient te zijn gebaseerd op de omstandigheden ten tijde van de uitspraak van de rechter, en dat (ii) de rechter een zodanige beslissing neemt als hem in het belang van het kind wenselijk voorkomt (art. 1:253a BW), waarmee in overeenstemming is dat de rechter grote vrijheid heeft 'alles wat door partijen is aangevoerd bij zijn beoordeling te betrekken'. Die combinatie van karakteristieken, die maken dat in een procedure als de onderhavige een uitzondering op de tweeconclusieregel

geldt, maken ook dat de aard van de zaak of de procedure zich tegen overeenkomstige toepassing van de tiendagentermijn van artikel 87 lid 6 Rv verzet. Dat artikel 87 lid 6 Rv op grond van artikel 279 lid 6 Rv niet van overeenkomstige toepassing is in verhuizingszaken op grond van artikel 1:253a BW, betekent echter niet dat de rechter in die zaken stukken die kort voor de mondelinge behandeling in het geding worden gebracht, zonder meer zou moeten toelaten. De rechter moet dat aan de hand van de eisen van een goede procesorde beoordelen. De rechter die een kort voor de mondelinge behandeling in het geding gebracht stuk toelaat, zal erop moeten letten dat aan het beginsel van hoor en wederhoor recht wordt gedaan.

De klachten van de subonderdelen 1.1 tot en met 1.3 slagen.

Zoals hiervoor is opgemerkt, doet zich hier – waarbij een verhuisgeschil op grond van artikel 1:253a BW aan de orde is – het in artikel 279 lid 6 Rv genoemde geval voor dat de aard van de zaak of de procedure zich tegen overeenkomstige toepassing van artikel 87 lid 6 Rv verzet. Subonderdeel 1.1 dat klaagt dat het hof de toepasselijkheid van deze tenzij-bepaling heeft miskend, slaagt dan ook. Dat betekent niet zonder meer dat het hof ook acht had moeten slaan op de door de vader op 13 november 2024 (daags voor de zitting) in het geding gebrachte stukken. Het hof had moeten beoordelen of het kort voor de mondelinge behandeling in het geding brengen ervan strijd met de goede procesorde oplevert. Dat heeft het hof niet (kenbaar) gedaan. Ook als de regeling van artikel 87 lid 6 Rv wel van overeenkomstige toepassing zou zijn, had het hof niet kunnen volstaan met de constatering dat de door de vader bij zijn mailbericht van 13 november 2024 gevoegde producties ‘te laat’, want niet met inachtneming van de in artikel 1.4.5 van het Procesreglement verzoekschriftprocedures familiezaken gerechtshoven (en art. 87 lid 6 Rv) genoemde tiendagentermijn, zijn ingediend. Ingevolge voornoemde bepalingen wordt een na de termijn in het geding gebracht stuk door de rechter buiten beschouwing gelaten, tenzij de goede procesorde zich daartegen verzet. Niet blijkt dat het hof zo’n beoordeling heeft verricht. Subonderdeel 1.2 dat klaagt dat het hof het wettelijk kader (art. 87 lid 6 Rv) heeft miskend, treft daarom eveneens doel. Subonderdeel 1.3 betoogt met succes dat als het hof dit een en ander niet heeft miskend, het zijn oordeel onvoldoende heeft gemotiveerd.

Conclusie

De conclusie strekt tot vernietiging van de beschikking van het hof en tot verwijzing.

Instantie: Parket bij de Hoge Raad

Datum uitspraak: 09-01-2026

ECLI: ECLI:NL:PHR:2026:49

Zaaknummer: 25/01264

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Personen- en familierecht. Artikel 1:377a BW. Motivering van ontzegging van omgang.

Zie de eerdere conclusie van 17 oktober 2025, ECLI:NL:PHR:2025:1137, PFR 2025-0224.

Beoordeling van het middel door de Hoge Raad

Het recht op omgang tussen ouder en kind maakt onderdeel uit van het door artikel 8 EVRM beschermde recht op eerbiediging van het gezinsleven. Beperkingen van dat recht zijn slechts toegestaan indien zij bij wet zijn voorzien, een gerechtvaardigd doel dienen en noodzakelijk zijn in een democratische samenleving. Daarbij gelden de eisen van subsidiariteit en proportionaliteit. Nationale autoriteiten beschikken daarbij slechts over een beperkte ‘margin of appreciation’ wanneer het gaat om maatregelen die de omgang tussen ouder en kind beperken. Naarmate de beperking ingrijpender is, dienen de noodzaak daarvan en de afweging van belangen indringender te worden getoetst en gemotiveerd. Artikel 8 EVRM verlangt dat een ‘fair balance’ wordt getroffen tussen de belangen van het kind en die van de ouders, waarbij aan de belangen van het kind bijzonder gewicht toekomt. Het belang van het kind brengt mee dat familiebanden in beginsel worden gehandhaafd en slechts in zeer uitzonderlijke omstandigheden volledig mogen worden verbroken, bijvoorbeeld wanneer de familie bijzonder ongeschikt is gebleken. Gelet op het fundamentele karakter van het omgangsrecht dient de motivering van een beslissing tot ontzegging van omgang aan hoge eisen te voldoen.

In dit geval heeft het hof onvoldoende gemotiveerd waarom volledige ontzegging van de omgang noodzakelijk was. Daarbij is van belang dat in hoger beroep primair ontzegging van de omgang is verzocht op de grond dat dit ‘mogelijk’ in het beste belang van de minderjarige zou zijn. Uit het procesverloop blijkt voorts dat in eerste aanleg en in hoger beroep minder ingrijpende alternatieven zijn overwogen en zelfs geadviseerd, zoals een beperkte en begeleide omgang. Ook heeft de minderjarige zelf te kennen gegeven omgang in beperkte vorm wenselijk te achten. Niet blijkt dat het hof heeft onderzocht of omgang in enigerlei vorm mogelijk kon blijven, bijvoorbeeld door beperking van de frequentie of in een andere vorm. Daarmee is onvoldoende inzichtelijk gemaakt waarom niet kon worden volstaan met een

minder verstrekken maatregel dan ontzegging van de omgang. De klachten slagen; de overige klachten behoeven geen bespreking.

Conclusie

De Hoge Raad vernietigt de beschikking van het hof en verwijst het geding naar een ander hof ter verdere behandeling en beslissing.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 16-01-2026

ECLI: ECLI:NL:HR:2026:61

Zaaknummer: 25/00915

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Het hof stelt prejudiciële vragen aan de Hoge Raad ex artikel 392 e.v. Rv. Ontvankelijkheid gelijktijdig verzoek om nieuwe ondertoezichtstelling bij verzoek tot verlenging van de ondertoezichtstelling. Ontvankelijkheid beroep bij een reeds van rechtswege geëindigde ondertoezichtstelling in hoger beroep.

Feiten en omstandigheden

Bij tussenbeschikking is ouders gelegenheid geboden zich uit te spreken over het voornemen tot het stellen en de inhoud van de prejudiciële vragen aan de Hoge Raad. Beide ouders zijn het eens met het stellen van vragen.

Vragen

Op grond van artikel 392 e.v. Rv stelt het hof de volgende vragen:

1. Is een belanghebbende ontvankelijk in een (al dan niet voorwaardelijk) verzoek tot het onder toezicht stellen van een minderjarige (o.g.v. art. 1:255 BW) die al onder toezicht is gesteld, als dit verzoek gelijktijdig wordt gedaan met het verzoek tot verlenging van de lopende ondertoezichtstelling (o.g.v. art. 1:260 BW), en is het voor de beantwoording van die vraag van belang of aan beide verzoeken dezelfde motivering ten grondslag wordt gelegd?
2. Is de gevolgtrekking die in de meeste beschikkingen van hoven gegeven wordt aan Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2021:1113 – namelijk dat ook in hoger beroep een ondertoezichtstelling die van rechtswege is geëindigd niet meer kan worden verlengd – juist, hierbij in aanmerking genomen dat het daarin een situatie in eerste aanleg betrof?
3. Is een belanghebbende ontvankelijk in zijn hoger beroep tegen een afwijzende beslissing op het verzoek om verlenging van de ondertoezichtstelling, nadat de ondertoezichtstelling van rechtswege is geëindigd na de beslissing van de kinderrechter, maar vóór de beslissing van het gerechtshof?
4. Is het in dat verband van belang of een belanghebbende hoger beroep instelt terwijl op dat

moment de ondertoezichtstelling nog niet, maar gedurende de procedure in hoger beroep (vóór de beschikking van het hof) van rechtswege is geëindigd?

5. Is er verschil in rechtsbescherming voor belanghebbenden in het geval een verzoek tot verlenging van een ondertoezichtstelling (gedeeltelijk) is afgewezen of als een verzoek tot een eerste ondertoezichtstelling gedeeltelijk is afgewezen?

6. Kan een ondertoezichtstelling, die van rechtswege is geëindigd met terugwerkende kracht alsnog 'herleven' bij een gegrond hoger beroep tegen de afwijzing van een deel daarvan in eerste aanleg? Maakt het hierbij uit of het in eerste aanleg ging om een eerste of juist een verlenging van een ondertoezichtstelling?

Conclusie

Het hof verzoekt de Hoge Raad om bij prejudiciële beslissing de geformuleerde rechtsvragen te beantwoorden en houdt iedere verdere beslissing aan.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 08-01-2026

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2026:20

Zaaknummer: 200.356.442_01

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Verzoek door grootouder tot beëindiging voogdij GI ex artikel 1:328 en 1:329 BW. De rechtbank is van oordeel dat de GI bij de uitvoering van de voogdijmaatregel niet aan de in artikel 4.1.1 lid 1 en 2 Jeugdwet bedoelde kwaliteitseisen heeft voldaan. De moeder van de minderjarige is door zijn vader om het leven gebracht, waarna de vader suicide heeft gepleegd. De context waarin dit geweld plaatsvond alsmede de gevolgen voor de ontwikkeling van de minderjarige zijn door de GI onvoldoende onderkend. Beslissingen met betrekking tot plaatsing van de minderjarige, de aan hem geboden informatie over de toedracht van het overlijden van zijn ouders en het contact tussen de minderjarige en de familie van moederszijde zijn niet zorgvuldig tot stand gekomen.

Feiten en omstandigheden

Beide ouders van minderjarige zijn overleden, hij staat onder voogdij van de gecertificeerde instelling (GI). Hij heeft eerst bij grootouders vaderszijde gewoond en is nu geplaatst bij de burens van ouders.

Verzoeken

Oma moederszijde stelt dat de GI haar plichten ernstig heeft verzaakt en wil belast worden met de voorlopige voogdij, totdat is onderzocht wat in het belang van de minderjarige is. Oma wijst erop dat de GI onder verscherpt toezicht staat en dat het bij de GI aan deskundig en gespecialiseerd personeel ontbreekt in het geval van femicide en intieme terreur. Volgens oma zijn fouten gemaakt bij de plaatsing van minderjarige, is hij onjuist geïnformeerd over het overlijden van ouders en zijn fouten gemaakt in de handelwijze/inzet van hulpverlening.

De GI betwist dat zij ernstig tekort is geschoten en stelt dat de minderjarige weloverwogen in het netwerkpleeggezin is geplaatst. De wijze van overlijden van de ouders is door de GI in de keuzes omtrent minderjarige, de in te zetten hulpverlening en behandeling en de benadering

van minderjarige meegenomen. Er is veel gebeurd tussen de ouders en minderjarige zal daar zaken van hebben meegekregen, maar laat geen sterke kindsignalen zien. Voor hem zal passende hulp geboden worden. Volgens de GI bestaan meerdere scenario's over de dood van de ouders. Er is volgens de GI geen sprake van een ontwikkelingsbedreiging.

De Raad voor de Kinderbescherming (de raad) vindt dat wel sprake is van een ernstige ontwikkelingsbedreiging. De raad ziet maar één reëel scenario over de toedracht van het overlijden van de moeder en de GI dient daarvan uit te gaan. De raad heeft zorgen over de huidige plaatsing en is van mening dat voor het contact tussen minderjarige en oma specialistisch maatwerk nodig is. De GI geeft aan dat contact tussen de moeder en oma voor haar overlijden heel beperkt was, maar hierin speelt de achtergrond van intieme terreur en de daarmee gepaard gaande isolatie van moeder. De raad biedt aan onderzoek te doen naar de voogdij.

Beoordeling en motivering

De rechtbank oordeelt dat de voogdij van de GI moet worden beëindigd. De rechtbank is, anders dan de GI, en mét de Raad van oordeel dat sprake is van een ernstige ontwikkelingsbedreiging. Dát en hoe beide ouders om het leven zijn gekomen is daartoe al voldoende reden. De rechtbank neemt, gelet op informatie van het OM, anders dan de GI tot op heden, aan dat er geen ander reëel scenario is dan dat moeder door de vader is gedood. Femicide wordt veelal voorafgegaan door een patroon van escalerend partnergeweld, waarbij kinderen die getuige zijn geweest op meerdere ontwikkelingsgebieden problemen ondervinden. De handelwijze van de GI, waarbij geen eenduidig verhaal is verteld over de doodsoorzaak, heeft bijgedragen aan de ernstige ontwikkelingsbedreiging, aldus de rechtbank.

De rechtbank is van oordeel dat bij de uitvoering van de voogdij geen sprake is geweest van veilige, doeltreffende, doelmatige en cliëntgerichte hulp, afgestemd op de reële behoefte van de minderjarige en de nabestaanden. Bij de GI is onvoldoende aandacht geweest voor de bijzondere omstandigheden van dit geval, waarbij specialistische expertise was geboden. Ten onrechte is door de GI het 'Handelingsprotocol gezag, contact/omgang en hulp na partnerdoding' niet gevolgd. Het heeft te lang geduurd voordat de GI duidelijkheid over de doodsoorzaak van de ouders heeft verkregen. De GI had regie moeten nemen op het hanteren van een eenduidig verhaal. Ook heeft de GI zich onvoldoende verdiept in de pleegzorgplaatsing. Zo is onduidelijk welke afweging de GI heeft gemaakt om minderjarige gedurende een lange periode bij oma vaderszijde te plaatsen en is sinds de plaatsing in het huidige pleeggezin de omgang met oma moederszijde aanzienlijk verminderd. De rechtbank is het met de raad eens dat specialistisch maatwerk noodzakelijk is. Ook deelt de rechtbank de zorgen van de raad over de huidige plaatsing. De rechtbank kan niet vaststellen of er rekening

is gehouden met eventuele toekomstige gevolgen van de plek van de plaatsing en onduidelijk is of de pleegouders de versie van het OM wat betreft de doodsoorzaak kunnen omarmen en uitdragen. De rechtbank is tot slot van oordeel dat er sprake is van onvoldoende cliëntgerichte hulp, onvoldoende afgestemd op de reële behoefte van de jeugdige en de grootouders. Van de GI kon en mocht worden verwacht dat zij veel pro-actiever met beide families contact had onderhouden, juist vanwege de invloed van intieme terreur.

De problematiek waar de GI mee kampt, zal niet hebben bijgedragen aan de uitvoering van de voogdij. Er is niet tijdig passende hulp ingezet en het heeft ontbroken aan een grondige analyse van de problematiek en complexe verhoudingen van alle betrokkenen. Er is onvoldoende regie gevoerd op de hulpverlening maar ook op het contact en de samenwerking met de nabestaanden. Dit zijn gebreken in de taakuitoefening die wat de rechtbank betreft zijn terug te voeren op tekortkomingen weergegeven in de Inspectierapporten. Bij directe beëindiging van de voogdij ontstaat een gezagsvacuüm. De rechtbank acht een neutrale voogd met een professioneel netwerk van belang en wil een onderzoek naar de persoon of instantie die belast dient te worden met de voorlopige voogdij. De rechtbank zal daarom de voogdij niet per direct beëindigen en geeft de Raad opdracht onderzoek te doen. De rechtbank zal de voogdij van de huidige GI uiterlijk per 1 juni 2026 beëindigen.

Conclusie

De rechtbank beëindigt de voogdij van Stichting Jeugdbescherming Noord en Veilig Thuis Groningen per een nader te bepalen datum, verzoekt de Raad voor de Kinderbescherming onderzoek te verrichten naar de voorlopige voogdij en aan de rechtbank rapport en advies uit te brengen, stelt partijen in de gelegenheid om na ontvangst van bovengemeld rapport schriftelijk te reageren en roept betrokkenen op te verschijnen tijdens de mondelinge behandeling.

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland

Datum uitspraak: 12-01-2026

ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2026:78

Zaaknummer: 153177 / 25-1903

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De kinderrechter wijst het verzoek van de GI toe waarbij de vader beperkt inzicht in het verzoekschrift tot wijziging van de omgangsregeling krijgt in verband met mensenrechten en de veiligheid van de kinderen en de moeder.

Beoordeling en motivering

Het uitgangspunt in een procedure is dat alle belanghebbenden kunnen kennisnemen van dezelfde stukken. Dit is van groot belang voor een eerlijke procedure als bedoeld in artikel 6 EVRM. Slechts onder bijzondere omstandigheden kan van dit uitgangspunt worden afgeweken. Artikel 811 lid 2 Rv bepaalt in dat kader dat – in zaken over minderjarigen – inzage of afschrift van stukken aan belanghebbenden op bepaalde gronden kan worden geweigerd door de rechter aan wie de bescheiden zijn overgelegd. Zo blijft het openbaar maken van informatie onder andere achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer (art. 5.1 lid 2 onder e Wet open overheid). De gecertificeerde instelling (GI) is niet in artikel 811 lid 2 Rv als verzoekende partij opgenomen. De kinderrechter ziet evenwel aanleiding om het artikel, evenals de weigeringsgronden, op grond van artikel 3 IVRK naar analogie toe te passen op het verzoek van de GI.

De kinderrechter is van oordeel dat het weigeren van inzage in het niet-aangepaste verzoekschrift tot wijziging van de omgangsregeling en het document '[X]' aan de vader in dit geval noodzakelijk is om de persoonlijke levenssfeer van de kinderen en de moeder te eerbiedigen. Dit belang van de kinderen en de moeder weegt zwaarder dan het belang van de vader bij inzage in de niet-aangepaste versies. De kinderrechter neemt daarbij in aanmerking dat de kinderen en de moeder, sinds zij naar Nederland zijn gekomen, uit voorzorg op een voor de vader geheim adres wonen. De drie oudste kinderen hebben verklaard dat de vader tegen hen heeft geschreeuwd en hen heeft geslagen. De moeder heeft dit bevestigd en verder verklaard dat hij haar in het bijzijn van de kinderen met de dood heeft bedreigd. De vader heeft met klem alle beschuldigingen ontkend. De kinderen hebben sinds hun verblijf in Nederland geen fysiek contact met de vader gehad en hebben enkel beeldbelcontact met hem.

Verder neemt de kinderrechter in aanmerking dat de gevolgen voor de procesvoering van de vader beperkt zijn, omdat de gegevens die hem worden onthouden gering van aard en omvang zijn.

Conclusie

De kinderrechter beslist dat de vader alleen het aangepaste verzoekschrift van de GI tot wijziging van de omgangsregeling en het door de GI ingediende document 'X' dient te krijgen. De beslissing is uitvoerbaar bij voorraad.

Instantie: Rechtbank Oost-Brabant

Datum uitspraak: 28-11-2025

ECLI: ECLI:NL:RBOBR:2025:8899

Zaaknummer: C/01/421159 / JE RK 25-1566

Wetsartikelen: